

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izaja vsak dan svojo izredno nedeljo in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Začetek politične kampanje.

Dunaj, 13. sept.

Razglašen je cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori: češki, nižjeavstrijski, predarlski in tržaški k jesenskem zasedanju. S tem se je politična kampanja tudi formalno pričela in cela vrsta vprašanj, ki segajo deloma v same korenine državnega življenja, je zopet dobila značaj največje aktualnosti. Oči vse politične javnosti so obrnjene na Češko, kjer se naj v praškem deželnem zboru pokažejo dne 20. septembra prvi dejanski pojavi češko-nemške sprave ter ustvarijo predpogoji za mirni in uspešni potek politične sanacije akcije, katero je podvzel baron Gautsch, da odtrga državo od roba propada, kamor jo je privlela nesrečna roka njegovega prednika.

Ključ za rešitev te velike naloge leži baže v formuli, ki je zadobila veljavo političnega aksioma: Češko-nemška sprava je predpogoj, da se ustvari v parlamentu velika delovna večina, ki omogoči ministrstvu svojega zaupanja uspešno proizvedenje upravnih in zakonodajnih akcij, katere postajajo čim dalje nujnejše.

V smislu te formule si sme baron Gautsch vsakakor zaračunati že prvi uspeh, ki obstoja v tem, da je zamogel češki deželni zbor sploh sklicati, ne da bi bili Nemci postavili pred tozadevni cesarski patent svojo obstrukcijsko barijero. Kakor znano, so Nemci s svojo obstrukcijo v češkem deželnem zboru ustavili skoraj ves deželnonpravni aparat, oropali deželno, ki se svojega budgetnega prava ni mogla poslužiti milijonov, privedle najvažnejše institute zlasti humanitarne zavode in pa ljudsko šolstvo na rob propada. Na Češkem so začeli izpuščati iz norišne blazine, poganjati iz bolnišnic bolnike, odstavljati provizorne ljudsko - šolske učitelje in s tem izganjati iz šole otroke — le ker Čehi ne marajo in v interesu svojega narodnega obstoja ne morejo privoliti v prenapete nemške zahteve, ki hočejo v češkem delu dežele uvesti popolni utrkvizem v mešanih okrajih pa zagotoviti absolutno vladno nemškega jezika in uradništva. — Bogata češka dežela je propadala in javna beda je postajala neznosna. Obupni kriki nemškega učiteljstva, pritožbe obrtnikov in trgovcev, vrve-

nje v kmečkih vrstah — saj je vsem odrekla deželna uprava — so tudi najradikalnejše Nemce podučile, da »svaka sila do vremena«. — Zamotana državna notranje politična situacija, iz katere s sedanjo majoriteto ni najti izhoda, so nagromadile Nemcem toliko odgovornosti, da je po padcu ministrstva Bienenrothovega spoznanje o nujnosti, da se pritegne Čehe k parlamentarni večini potom novih pogajanj v praškem deželnem zboru, postalo tudi v najradikalnejših vrstah splošno. Nemci so tudi tukaj omejili svojo pripravljenost na najnujnejše. Javno priznavajo potrebo narodnega mira, ki je predpogoj sanacije celega državnega položaja in kateri bi se-le tvoril temelj boljše bodočnosti avstrijske monarhije — toda v svojih dejstvih so umeli zožiti pojem narodnostnega mira na češko - nemško razmerje, omejiti ga na praški deželni dvorec, v nadi, da bodo koncesije, ki jih privolijo Čehom, desetkrat odtehtane z ojačeno nadvlado nad ostalimi Slovani, ki so danes nemški državni ideji še izročeni. Pod krinko narodnostnega mira bo postal nemški pritisk na jugu še silnejši, ako se posrečijo pravna pogajanja, ki se pričenjajo v Pragi pod pritiskom vabljenih obljub in pretečih groženj. »Der Wirt in Österreich ist deutsch«, ta princip ostane za nas Jugoslovane v veljavi in bo tem splošnejše priznan, čim se Čehi akomodirajo oni formuli, ki smo jo zgoraj navedli. V praški »Union« je slovenski dopisnik pred par dnevi pravilno poudarjal važnost nemško-jugoslovanske sprave. Treba bi bilo, da na Češkem prodre politična ideja, ki je za bodočnost monarhije in za veljavo in ugled slovenskih narodov v njej edino prava: češko - nemška sprava, kakor je potrebna in dobra, ne more in ne sme pomeniti izstopa Čehov iz bojnih vrst avstrijskega Slovanstva proti nemškemu režimu in gospodstvu v državi, tudi tedaj ne, če bi se pravna pogajanja končala s popolnim uspehom in bi na Češkem zagospodovala ravnopravnost. Kajti eliminirati Čehe iz nemške nadvlade, se še ne pravi uvesti v upravo državne narodno pravičnost in objektivnost. Jugoslovani imamo kot narod iste pravice, kakor Čehi, smo po naši geografski legi najvažnejši član cele monarhije, v etnografskem oziru oni del države, od katerega zadovoljnosti in prospevanja je odvisna varnost države, nje privla-

na sila, nje politična veljava na cellem slovenskem jugu, torej baš tam, kjer čakajo državo po splošnem mnenju še velike naloge. Jugoslovani pozdravljamo češko - nemško spravno akcijo kot začetek narodne sprave v monarhiji, obžalujemo jo pa v trenutku, ko bi se pokazalo, da pomenja le spretno potezo Nemcev v smislu starega »divide et impera«, kateri bi Čehi v nespoznanju njenega bistva brezpogojno privolili.

Danes se je v Pragi sestala konferenca čeških deželnih poslancev pod predsedstvom dr. Skarde. Skoraj gotovo bo v splošnem sprejela posredovalni predlog cesarskega namestnika kneza Thuna, ki proponira kot začetek novih pravnih pogajanj, da se izvoli v deželnem zboru predvsem permanentna narodno - politična komisija ter posebni šolski komite, da bi bilo delo tudi v času, ko deželni zbor ne zboruje, omogočeno. Komisija se naj podstopi predvsem onih točk, glede katerih je bil pred letom dni že skoraj dosežen sporazum in katerih kompleks se označuje navadno s terminom »mala sprava«. Je to predvsem reforma deželnega reda, ki se tiče narodne delitve deželnega odbora, uvedba narodnostnih kurij in določitev narodnostnega ključa za deželno uradništvo. Šolska komisija pa bi se naj predvsem bavila z vprašanjem nujne regulacije učiteljskih plač. Tako bi bilo sedaj zasedanje češkega deželnega zbora predvsem formalno ter le v tem oziru dalekosežnega pomena, ker je novi začetek pravne akcije, katere se vrši pod ugodnejšimi avspicijami, kakor njene prednice.

Cesarski patent, ki danes sklicuje češki deželni zbor, postane najbrž velikega historičnega pomena. Natanko pred štiridesetimi leti je izšel (12. septembra 1871) znani reskript, v katerem priznava vladar državno - pravno individualnost čeških dežel in obljublja kronanje s krono sv. Vavla. Takrat so Čehi odgovorili s svojimi 18 fundamentalnimi, ki so s svojimi posledicami zatamnile jasni dan kraljevskega reskripta ter eliminirale Čehe za dolga leta kot faktorja državne politike. Pred novo historično, dalekosežno odločitvijo stoji danes češka politika — naj bi našla pravo pot v spoznanju, da je danes bolj kakor kdaj usoda slovenskih narodov v monarhiji nerazločljivo spojena in da zasledujejo na jugu monarhije skrbne oči poga-

janja, katerih uspeh bo globoko zarezal svoje črte na tablo ne le češke, temveč slovenske politične zgodovine v Avstriji sploh.

K zborovanju „Südmarke“ v Celju.

Celje, 12. septembra.

Zborovanje »Südmarke« v Celju je bilo v tehničnem oziru tako razdeljeno, kakor so si to nekateri želeli letos v »Slovenskem Narodu« glede zborovanja Ciril - Metodove družbe: prvi dan zbor delegatov, na katerem se vrši natančna — in ker več glav gotovo več ve — tudi plodna debata o delovanju društva v preteklem in bodočem letu; drugi dan pa slavnostno zborovanje, katerega potrebe ne zanikajo slednjič tudi oni, ki jim ni ob tako resnih prilikah za kakšen, kakor Nemec pravi, »přlane«. Saj pridejo ob takih prilikah skupaj zlasti ljudje z mej in iz ogroženih krajev, katerim je treba mnogo navdušenja in mnogo duševnega bodrila, da vztrajajo na svojih težavnih postojankah. Potrebo take razdelitve dela na obnem zboru našega najvažnejšega obrambnega društva nvidevamo premnogi — in zato nas je skoro zabelelo, ko se je — kakor sklepamo iz častniških poročil — tozadevni predlog obravnavalo malodane bagatelno. Ali se naj važna in potrebna narodno - obrambna vprašanja razpravljajo samo na dijaških enketah, ker na obnih zborih Ciril - Metodove družbe v sedanji obliki za nje ni časa in tudi ne pravega mesta?

Kolikor moremo razbrati iz raznih poročil, se je gibal debata na zboru »Südmarkinih« delegatov minulo soboto okrog dveh glavnih točk: omejiti naseljevanje nemških kolonistov na slovensko - nemških mejah in uveljaviti nemško in nemškutarsko obrtništvo. Na narodno - obrambni enketi slovenskih visokošolcev je ravno teden dni poprej razpravljali gosp. Reisman o očitnih neuspehih »Südmarkine« kolonizacije v Št. Ilju. Ti kolonisti so leni ljudje, ki glede obdelovanja naših hribovitih krajev daleč zaostajajo za domačini. Zato se bo naseljevanje nemških kmetov v prihodnje omejilo. Načelnik »Südmarkine« naseljevalnega oddelka Fraiss celo ni več voljen v novo načelstvo — sicer v prvi vrsti zaradi

svojega vsenemškega mišljenja. (Isto se je zgodilo tudi dosedanemu društvenemu blagajniku Müllerju.)

Neki Scherbaum iz Nižje Avstrijskega je lansko leto potoval po Južnem Stajerskem in Kočevskem ter je stavil sedaj v Celju sledeče predloge za okrepitev nemškutarskega obrtništva: 1. Sestavitev nacijskega obrtniškega katastra na narodnih mejah. 2. Odgoj primerne obrtniškega naraščaja. V ta namen naj posreduje »Südmark« za namerščenje sirot pri nemških obrtnikih in njihovo oskrbo. Podpiranje domov za obrtniški naraščaj skupno z nemškimi »Schulvereinen«. 3. Dobavo cenene kredita nemskim obrtnikom. Vse tozadevne stroške naj nosi »Südmark«. Zlasti ako gre za »oprosčenje« obrtnika iz »krempljev« slovenskih denarnih zavodov. 4. Naseljevanje nemških obrtnikov na narodnih mejah in v »ogroženih« krajih. 5. Dobavo orodja in strojev s pomočjo »Südmarke« proti odplačilu v 10. letih. Suhaga denarja se naj v ta namen ne daje. 6. Vsaka podružnica »Südmarke« naj voli poseben narodno - gospodarski odsek, ki naj natančno zasleduje narodno - gospodarski razvoj svojega okoliša in pomaga obrtnikom dejansko in v dobri svetosti. Ta predlog je bil z dostavkom, da naj »Südmark« sploh preskrbuje nemskim obrtnikom učence, soglasno sprejet.

Vidi se, da naši Nemci pojmiyo tok časa in naše razmere. Kmetijstvo na Spodnjem Stajerskem je slovensko, in je konkurenca zaradi talnih in podnebnih razmer težko mogoča. Pač pa nas hočejo sedaj Nemci zadelati na naši najslabši točki, to je pri obrtništvi. Načrt, kakor so si ga sestavili in kakor sem ga ravnokar podal, je zaradi svoje nevarnosti vsega uvaževanja vreden. Govori in kaže pa tudi nam, kje se bo treba v najkrajšem času lotiti energičnega dela.

Politična kronika.

Ministrski svet je imel včeraj pod predsedstvom ministrskega predsednika sejo. Bavili so se s tekočimi vprašanji, tako tudi z mesnim vprašanjem, predvsem z zvišanjem srbskega kontingenta. Ogrska vlada bo v najkrajšem času dobila tozadevne predloge avstrijske vlade. Skoraj gotovo bo tudi ogrska vlada pritrdila

LISTEK.

Ljubezen in sovraštvo.

Povest.

(Spisal Anton Antonov.)

(Dalje.)

Kontrolor Maček je sicer vedel s kom ima opraviti, ko se je zapletel v pogovor z Zgovornom, a na tako odločnost se ni bil naložil pri njem. Zato je sedaj jel kar divjati po pisarni ter razmetavati telefonske in brzojavne zapisnike, da se kar kadilo. Jezilo ga je, da ni mogel v ničemur ujeti Zgovorna ter znositi svojo krivico jezo nad njim.

»Kako pa je kaj z vami, gospod Slamnik,« vpraša Slamnika seveda nemški, kakor je sploh govoril z vsakim bodisi v uradu, bodisi izven njega.

»Hvala, gospod kontrolor, bo že bo že,« odgovori Slamnik.

»O, dober dan, gospod Alpenstein,« odzdravlja kontrolor vstopivšemu Alpensteinu, ki se mu je že od zunaj začel priklanjati. »Kako kaj gre. Ali se že veselite preselitve in premostitve?«

»Da, gospod kontrolor,« de Alpenstein, »v enem oziru grem prav rad od tu, v drugem pa zopet ne.«

»Vsekakor vas razumem, gospod Alpenstein,« mu reče prijazen kontrolor ter ga povabi v načelnikov kabinet. Kaj so notri govorili med seboj, zveemo šele pozneje.

Zgovoren se je zelo veselil, da je kontrolorja tako odločno zavrnil ter mu pokazal, da se z njim ne da sitnari in tudi ne pometati, kakor bi se zazdelo njemu. In to svoje veselje je izrazil tudi Rženu.

»Vidiš, s takimi-le ljudmi se boš moral boriti, mu pripoveduje Zgovoren, ko sta se vračala z raztirja v pisarno. Naduti so, nesramni in izdajski, da je groza. Če te dobe enkrat v pest, pa kar sleci železniško uniformo. Mečkajo te toliko časa, da te ugonobe popolnoma. Zato pa glej, da jim pokažeš svojo močnatost z odločnim, a vedno dostojnim nastopom proti njim in z vestnim službovanjem. Nekoliko časa se bodo zaganjali v tebe, kako ose v hrastovo deblo, a ko vidiš, s kom imajo opraviti, pa odjenjajo k večjim s kakim ukorom.«

»Vražji človek je ta Maček,« meni Ržen, ko sta ravno dospela pred pisarniška vrata.

»Pravi satan v človeški podobi,« pripomni še Zgovoren ter vstopi v pisarno, Ržen pa za njim.

»Gospod Maček je v načelnikovem kabinetu z načelnikom in Alpensteinom,« pove natihoma Slamnik vstopivšima tovarišema. »Skoraj

gotovo imajo važno posvetovanje, na katerem obsojijo enega izmed nas.«

»Zal, da nimajo še četrtega v svoji sredi,« zašepeta Zgovoren Rženu in Slamniku.

»No, saj so vseeno sklepni,« de ironično Slamnik. »Poznam Alpensteina in Seelenheima. Dve telesi ena duša.«

»Kaj pa načelnik,« vpraša Ržen.

»On je stara obrabljena metla,« meni Zgovoren. »Sicer je Slovenec v privatnem življenju, ali v službi je zelo pridlen kimovec.«

»Strela naj ga,« je hotel zakleti Slamnik, a se odpro kabinetova vrata, in cela trojica stopi v pisarno.

»Kedaj ima brzovlak prihod v Zavinku,« vpraša ošabni kontrolor Maček Zgovorna.

»Čez deset minut dobim najbrže znamenje zanj,« odgovori Maček, »odgovori hladno Zgovoren.«

»Teda pa prosim, da greste z menoj na raztirje,« povabi nekoliko milejše in prijaznejše načelnika in Zgovorna.

»Prosim,« rečeta oba obenem. In odšli so, Alpenstein pa se je napotil proti nemški restavraciji.

In prirohnal je brzovlak, se vstavil v Zavinku za eno minuto, sprejel kontrolorja Mačka v službeni voz ter zdrčel proti Trstu.

Prišla je česta ura, odbila tudi sedma, in Grivo najdemo samega v

pisarni. Prešteval je denar v osebni blagajni. Enkrat se je zmotil pri tem šteju, ker se je ravno zmisil na svoje lepe dekle. In začel je iznova preštevati bankovce, zlatnike, srebrnjake in drobiž. Vse se je ujemalo s pismenim nakazom njegovega prednika. Zato je sklenil nič več se ne pečati nocoj z ljubezenskimi mislimi.

Če je zares vstrajal pri tem svojem sklepu, nam ni znano, ali z veliko zanesljivostjo lahko trdimo, da je vendar-le še kak trenutek posvetil svoji srčni kraljici tisti večer.

III.

Ržen, Slamnik in Zgovoren so šli skupno na večerjo k materi Jeri.

»Nocoj je že vse pripravljeno,« jim reče Jeri, ko jih je pozdravila, kakor vedno. »Vem, da se vam danes zelo mudi.«

»Kako to,« jo vpraša Zgovoren. »E, Zeleznik je skoraj cel trg povabil na svoj predgovorni večer. Zato sem mislila, da tudi vas ni izpustil.«

»Uganili ste,« ji reče Ržen. »Povabljeni smo in pojdemo.«

»Jeri, ali bi se vi skazali,« če bi danes vodili kuhalnico pri Zelezniku,« pripomni Slamnik, ko je sedel za mizo ter jel obirati pečenega piščanca. Seveda se ga tudi Zgovoren in Ržen nista branila. Jeri se je dobro zdelo Slamnikovo govorjenje, a ni nič rekla.

Po večerji so šli takoj v svojo pristavo, da se oblečejo v salonske obleke.

Pri Zeleznikovih je bilo ob osmih že vse urejeno. In ob osmih pa petnajst minut je že prisopihal po kamenitih stopnicah trebušasti sodni svetnik Alojzij Pravica s svojo tudi še dokaj rejeno ženo Agato. Njunji hčeri Olga in Dana sta se še šetali po glavnem trgu v spremstvu notarkega kandidata dr. Slavoja Repnika, ki je tako hrepenel in koprneel iskal Olgine roke, a mu jo je ona vedno izmaknila.

»Mislim, da sva midva z ženo še dokaj točna,« reče svetnik po običajnem pozdravu gospodični Mili, ki je imela nocoj nalogo sprejemati goste. »Gospod svetnik, vi ste najtočnejši izmed vseh,« mu prijazno in dvorljivo pritrdi Mila. »Mama je v mali sobici na levo. Prosim, blagovolite se tje potruditi.«

In šli sta obilni osebi v omenjeno sobico. Od tam ju je peljala Zeleznikova mama v svetli salon, v slavnostno dvorano.

Za sodnikovo debelostjo je sprejela Mila trška učitelja in učiteljico. Učitelja sta se pisala za Ocepka in Ogrizka, pri krstu sta dobila oba svetega Florijana za patrona. Učiteljica pa sta bili gospodični Gabrijela in Angela.

Dasi se ni prav dobro godilo tej pedagoški četvorici v gnetnem

tem predlogom, ker se je tudi v ogrskih mestih začelo gibanje zoper visoke mesečne cene. Ministrski svet se je nadalje bavil tudi z gibanjem nastavlencev državnih železnic in se namerava v najkrajšem času pečati z vprašanjem, kakšne koncesije se morejo dovoliti, da bi se promet nemoteno vršil in da bi se s tem preveč ne obremenile državne finance.

Med turškim vojnim ministrom in ostalimi ministri vlada še vedno hudo nasprotje. Vojni minister nikakor neče odnehati od svojih pretiranih zahtev, popustiti hoče kvečjemu 200.000 funtov. Naučni minister je izjavil, da pusti zapreti vse šole, če bi se še nadalje reducirali šolski proračun. Ministrski svet se je v tokrovi seji bavil tudi s tripolitskim vprašanjem. Sklenili so, da se čimprej vojaško zasede Tripolis. V torek so odposlali 150 zabojev streljiva v Tripolis. Poslanec za Tripolis, Sadik, zahteva v »Taninuc«, naj se, kakor hitro mogoče odpošlje provijant in streljiva za najmanj 50.000 mož regularnih čet in ustanovi milica, ki naj obstoji iz najmanj 25.000 mož. — Neki visoki uradnik turškega zunanjega ministrstva je sledeče izjavil poročevalcu časopisa »Jeune Turquie«: Istega dne, ko bodo Italijani v Tripolisu izkrcali vojaške čete, bodo pretrgane vse diplomatske zveze porte z Italijo, vsi Italijani bodo iz Turčije izgnani in italijanska trgovina bo uničena. Zoper italijansko trgovino se je že začelo resno gibanje. »Jeni Gazette« poroča, da so v Tripolisu, Homsu, Misiratu, Derni, Džebeloharbiju in Benghasiju proglasili bojkot proti Italiji. Kakšen vpliv ima Italija na trgovino v Tripolisu, to opisuje poslanec za Tripolis, Sadik bej, v nekem pismu, ki ga je naslovil na časopis »Taninuc«. Veliki vezir, Hakkı paša je oficijalno priznal »Banco di Roma«, ki ima v Tripolitani 12 filijal. Najprvo je dobila »Banco di Roma« vso trgovino v svoje roke. Domači trgovci bi morali falirati. Potem je začela »Banco di Roma« nakupovati zemljišča. In tako ima danes ta banka v Tripolitani za več nego 100.000 funtov zemljišč. Iz tega je razvidno, da se je Italija dobro usedla v Tripolitani.

Zaradi maroškega vprašanja vlada navzlic vsemu pomirjevanju splošno vznemirjenje. V Nemčiji se je borila sicer nekoliko pomirila, toda rumi na denarne zavode se nadaljuje. »Daily Telegraph« prinaša nepotrjeno vest, da so bili nedaleč od Agadirja umorjeni trije Nemci. Posebno vznemirjena zaradi eventualne vojne je Belgija. Socialistični poslanec Troolet je prigljal interpelacijo, kako se namerava vojni minister pripraviti za morebitno mobilizacijo in kako hoče zagotoviti nevtraliteto Belgije proti napadu te ali one velevalosti. Ta nervoznost, ki vlada v Belgiji, slika jako značilno »Vossische Zeitung«: Ko je prebivalstvo mesta Liegesa zagledalo pešce, ki so se vračali z vaj in so imeli nove čepice, podobne nemškim, so začeli klicati, da je nemška vojska udrila v mesto. — V Franciji se ne prenehoma piše o možnosti francosko - nemške vojne. Govori se, da bi nemška armada ne udrila direktno v Francijo, ker so vzhodne meje zavarovane z najmodernejšimi utrditvami, temveč skozi Belgijo. Izhod nemške vojske bi bil Ahen. Vznemirjenje povzroča v Franciji tudi nemško - špansko zblíževanje proti Franciji. Pred par dnevi je priplula v Agadir španska ladja. Posadka te ladje se je pobratila s

posadko nemške vojne ladje, ki je vkrcana v agadirskem pristanišču. Da je cesar Viljem dal španškemu poslaniku v Berlinu red črnega orla, pripisujejo tudi veliki politični pomen. Baje je to dokaz, da obstoji med Nemčijo in Španijo glede Maroka gotov dogovor.

Španske čete so bile v Maroku poražene. V dvanajsturnem boju so Rifkabili popolnoma uničili en španski pešpolk. Z ozirom na ta poraz je španska vlada odredila mobilizacijo. 16.000 mož se je že vkrcalo. V Cadixu, Barceloni in Algecirasu ni skoraj nič vojakov. Tudi na zahodnem bregu reke Kert so Maročani napadli Špance, toda Španci so jih premagali. Maročani so imeli 700 mrtvih in morali bežati. Španci so imeli 18 mrtvih in 77 ranjenih.

Štajersko.

»Südmarkine« zborovanje v Celju. Z mestnega urada je došlo povelje in prilično dve tretjini nemških hišnih gospodarjev je okrasilo svoje hiše s frankfurtskimi zastavami. Vendar je bilo videti velike vrzeli, večinoma slovenska posest. Na glazijo so vozili mestni vozovi in mestni delavci gradivo za ljudsko slavnost, katero je sicer dež popolnoma pokazal. Med obiskovalci jih je najmanj polovica govorila slovenski — bili so to vojaki in služinčadi. Kakor vedno ob takih prilikah, pokazal nam je predvsem magistrat svoje zobe. On se nikoli in tudi sedaj ne ozira na to, da ima v mestu močno slovensko manjšino, ki šteje v svojih vrstah največje mestne davkoplačevalce. A naš magistrat ne prezira samo manjšine, on jo naravnost zasmehuje. Frankfurtske na mestnih poslopjih so udarce v obraz vsakemu Slovencu. Udarec v obraz, ki mora vzbuditi vsakega zaspanca in nas združiti na težavno pot, ki bo prišla in ki vodi na celjski magistrat. Celje je narodnostni ključ za Sp. Štajer — ne zgrebimo izpred oči velike naloge, ki je imamo glede njega! Ali udarec v obraz so nam bile tudi frankfurtske na hišah sodnikov in javnih funkcionarjev. Državni pravnik Bayer je imel na svoji hiši kar dve taki veleizdajalski zastavi; vsele so tudi pred okni njegovega urada. Istotako je okrasil okrsodnik Gallinger, nekdanji slovenski Kapun, torej renegat, na svoji hiši frankfurtske. On je vodja slovenske okrajne sodnije v Celju! In svojo dobro stran je tudi imelo to nemško lice mesta: ljudje so videli, kje biva jo njihovi sovražniki — in danes je bolj zavedno naše prebivalstvo kot je bilo dosedaj!

Čukulada v Petrovčah. Iz Zaleca nam pišejo: Poročili »Slovenec« in »Straža« o čukuladi v Petrovčah ste polni naravnost smešnega pretiravanja. Nas, ki smo celo čukulado videli od začetka do konca, je lomil homerični smeh, ko smo čitali ti poročili. »Slovenec« poročevalce je videl po Petrovčah in vseh »bližnjih« gričih polno zastav. V resnici je viselo v klerikalni petrovski vasi komaj 5 zastav na hišah najbolj zagriženih Koroševih podrepanov. Na »bližnjih« gričih je bilo videti zastave menda le na glasovitem Mirasnu, Friedrichovi bivši »posesti«. Uvrstitev čukov pred kolodvor v vsopred je trajalo celo uro, dasi je šlo komaj 200 ljudi. Jeločnik jih je kar suval sem in tja. Šli so pa po vasi v koraku kakor šolarji. O »krasnih« postavah govoriti, je tako smešno, da bo zgnubila »Straža« ugled ce-

lo pri najbolj vernih Marijinih devicah, ki so se mnogim grbastim in lepavim čukom v obraz smejale. In tak pohod bi nam naj po »Stražini« poročilu vzel vso sopo! Ljudje, čukci, naši ljudje so videli je sokolstvo nešteto krat in vado, kako nastopi! »Burne pozdrave« čukom po Petrovčah si je »Slovenec« poročevalce samo — mislil, kajti bilo jih je ali bože prav nič ni. Publika so tvorili namreč večinoma hribovski romarji, ki prihajajo vsako leto v Petrovče in ki še ne vedo, da se mora ob taki priliki pozdravljati! O telovadbi pravi vendar previdnejši »Slovenec«, da »nima prostora navajati vseh krasno vspelih vaj.« Verujemo, da so »liberalci kar zijali, kakor piše »Straža«, ko so gledali »telovadbo« čukov, ki je bila slabša ko telovadba kakih znamenitih šolarjev. »Straža« si vkljub temu upa pisati, da so »orli glede telovadbe na daleko višji stopnji nego vsi slovenski Sokoli! Škoda, da ti izborni telovadci niso šli letos v Turin! Pisarenje v takih hipobolah dela na nas vtisk, da so vsi ti čukovski voditelji malo — prismuknjeni. Naj bi pošteno priznali, da se s kmečkimi fanti ne da glede telovadbe kdovekaj doseči, ker ni mogoče imeti rednih vaj in tudi ni telovadnice — pa bi ne imeli nobenega povoda, da bi kaj rekli. Tako pa staviti pošvedrane hribovske fantaline in napol pohabljenega bogomolca z našimi izvežbanimi in discipliniranimi Sokoli v isto vrsto in še višje — to zasluži pošten odgovor. Ustanovila se je v Petrovčah nekaka čukarska podzveza za Štajersko. Predsednik je dr. Verstovšek iz Maribora, načelnik pa — schöne Seelen finden sich immer — neki Čulj iz St. Jurja ob Taboru, kateri je menda dobil tudi tiste hmeljeveke na slavnostnem prostoru zastoj kod iz Kranjskega. Ta dva vzor-značaja bodeta sedaj vodila čukarijo v boj za »veroc« proti liberalcem. Smo radovedni na uspehe! Če svojim čukom vtepejo v glavo, da so pipe pri takih verskih in raznih neverjskih pononih bojih prepovedani — bi bil že lep uspeh, samo ne verujemo, da bi ga — Verstovšek in Čulj kdaj dosegla.

Iz Maribora nam poročajo: »Untersteirische Volkszeitung« je prenehala izhajati. Slovenski klerikaleci, ki so bili lastniki tega lista, so ga prodali nemški Wastianovi klki. Tako bo list, ki je že ob zadnjih volitvah za denar slovenskih duhovnikov pisal v prid kandidaturi »Südmarkinega« predsednika Wastiana, postal najbrže organ nemških radikalcev proti vsenemški »Marburger Zeitung«.

Iz Dobrne. Zadnjič smo čitali v »Slov. Gospodarju« zasmehljivi dopis, da se je preselil trgovec Firm iz Dobrne. A g. Firm se je preselil svojvoljno k Sv. Jurju ob Taboru. Zanimala pa bo klerikalno združništvo sledeča vest: Te dni je zginit mesar in gostilničar Ignac Wregg iz Dobrne. Vzel je s seboj samo najpotrebnejše stvari. Wregg je bil namenjnik hotela »Styrija«, ki je last klerikalne posejilnice. Prihodnji dnevi bodo vsekar pokazali, kaj in kako je s to čudno zadevo.

Iz Maribora. Kakor smo že poročali, priredi Mariborski Sokol v nedeljo, dne 17. t. m. v tukajšnjem Narodnem domu javno telovadbo ter veliko ljudsko veselico v vseh prostorih Narodnega doma. Spored je sledeči: 1. Javna telovadba na vrtu in sicer: proste vaje, ženska telovadba na bradli, telovadba na orodju in skupine, 2. veselica na vrtu in v dvoranah s petjem, godbo, kegljanje na dobite, srečolov, cvetlični

paviljon, vinarna, vinska trgatev, slediščarna, kavarna itd. Svira godba slav. Glasbenega društva v Mariboru. Začetek ob 3. popoldne. Zvečer ob 9. ples. Vstopnina 40 v. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Sodelujejo vsa mariborska narodna društva; posebno nas hoče tukajšnji delavni klub »Pipe« presenetiti z izredno programno točko. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo Sokolega doma v Mariboru, vabimo slav. občinstvo k obilni udeležbi.

Iz Vranskega. Ob 25 letnici tukajšnje požarne brambe. Četrstoletje vsakega društva se primerno proslavi — če tudi ne sijajno vendar pa v vsaki neznatni goreki vasi. V našem prijaznem trgu je prišlo mesto jubileja požarne brambe istotam do sramotnega — poloma. Nisem imel časti vpogledati v arhive tega prekoristnega društva, vendar si bom dovolil nekoliko kritizirati, ne društva samega, temveč nekatere posamezne osebe, ki so krive tega čina. Sicer me ne vodi pri tem oseba ali politična strast, gre tu samo za stvar, kar naj blagovolijo tiste osebe, ki jih zadene moje pero, upoštevati, ker če se pri nas kaka nepremišljenost očita, nastane revolucija po trgu od župana do zadnjega občana. Dasi pride pri vsakemu društvu vedno kaj navzkriž, se je vendar naša požarna bramba pod načelstvom enega izmed najzaslužnejših mož za naš trg, g. Simona Oseta, katerega se je kratkoma nehalno preziralo, vzdržala vsikdar tako, da je bila v čast in ponos našega narodnega trga. Po nastopu novega g. načelnika in njegovega namestnika pa je takoj po preteku dveh let začela nazadovati. Prišlo je tako daleč, da se je vsled nekaterih preveč častilnih udov, tržani zasmehovali. Jaz mislim, da ni v interesu nobenega društva, če udje društva po gostilnah zasmehujejo svoje društvene odbornike in hoče vsakdo toliko zapovedovati kot načelnik društva. Ne bom v javnost spravjal vseh tistih neprijetnosti, ki so se dogodile ob priliki raznih javnih nastopov in požarjev. Pač pa moramo pibiti, da je zelo grdo od odbora, da je poslal samo obč. sluga z odklikovanji k tistim vrlim možem ki so skozi 25 let stali vedno v smrti nevarnosti — v pomoč svojemu bližnjemu. Ne vprašaje kdo in kaj je. Sveta dolžnost načelstva in ostalega odbora je bila, da bi priredil kakšno skromno slavnost, kjer bi se naj javno pripele tem junakom častne kolajne od okrajnega glavarstva, ne pa, da jim raznosi kak občinski sluga, kakor podporo obč. nbožcem. Slednjič se je tudi obč. predstojništvu zdelo, da nekaj ni prav. Namignil je odboru požarne brambe, naj se društvo razpusti. Res, pred približno tremi tedni je bila požarna bramba ob 25 letnici razpuščena. Torej tri tedne je imovino oskrbavala obč. uprava. V nedeljo so se požarniki nanovo sestali, izvolili stari odbor in novega načelnika. Društvo je prepojeno, odbor naj gleda sedaj povsod na ugled društva, gg. odborniki z načelstvom pa naj živijo primerno svojim »šaržam«, saj veste, da je naše občinstvo naravnost babje in spravlja razne osebne malenkosti od člana do člana ne razločujoč osebe od stvari. Z moštvo pa, ki mu je vsaka zapoved osebno razžaljenje, je treba postopati strožje.

Iz Celja. G. dr. Slavič je vzel, kakor vidimo iz dopisov v »Slovenec«, zopet pero v roke. Če se kot nemški pridigar krega s svojim stanovskim tovarišem, protestantskim pastorm Mayem, je opravičeno in razumljivo. Tudi nimamo ničesar proti temu, če konstatira, na katerih najbolj znanih nemških trgovinah v Celju so vsele minule dni nemške frankfurtske. Če pa že hoče storiti nekaj dobrega za naš narodnogospodarski napredek v Celju, ne sme v isti sapi dolžiti naprednih Slovencev, da hodijo samo v nemške trgovine. Da to ni res, ve v Celju vsak otrok; ve pa tudi, da ravno naši katoliški kmetje nosijo svoj denar v nemške trgovine in gostilne in da se jih dolej ni dalo v tem oziru spreobrniti. Naj to stori g. dr. Slavič in njegovi stanovski tovariši, ki imajo tako velik vpliv na deželi — potem pa ima pravico prijeti vsakega naprednjaka, ki bi kdaj prestopil prag kake nemške trgovine ali gostilne. Veselilo nas bo, če bomo začeli konkurirati, kdo bo v tem oziru bolj do sleden.

Iz Celja. Napovedan skupen izlet celjskih narodnih društev v Bukovžlak se preloži na nedeljo 1. oktobra t. l. popoldne, ker je ta mesec itak preobložen s prireditvami ter bi vsled tega utegnili udeležba trpeti.

Iz Celja. V torek je došlo pred »Skalno kletjo« do velikega šundra. Neka pijana družba znanih celjskih poučiteljakov se je vračala z grada in ob tej priliki pred »Skalno kletjo« naravnost živinsko tulila. (Nekateri trdijo, da je bil dirigent med temi junaki celjski odvetnik dr. Zangger).

Metali so Nemei tudi kamenje na »Skalno klet« in ubili dve šipi. Došlo je tudi do pretepa z neko alovevsko družbo, pri katerem so nemške barabe rabile late in — nože. Čast nemški kulturi! Okoliško občino prosimo, da pazi nekoliko na znano nemškutarsko gostilno blizu »Skalne klete« in na ta del okolice sploh, da nas v bodoče enaki divjaki ne bodo nadlegovali.

Iz Gradca. Ker je Stransky odletel, se ponuja sedaj Gradčanom v 2. volilnem okraju dr. Emanuel Weidenhoffer za državnega poslanca. Mož se je na Nižnjem Avstrijskem tako priljubil, da so se zvezali proti njemu socialisti in klerikaleci ter ga vrgli. Tudi proti temu nemško-radi kalnemu vsiljivcu se je začel v Gradcu hud odpor.

Drobne novice. Umrl je pri Sv. Barbari nad Mariborom 8. septembra Janez Majhen, gostilničar in posestnik, star 63 let. Zadel ga je kap. — V Šoštanj pri Celju je umrla gospa Marija Paradiž, žena davčnega asistenta. Truplo so odpeljali v Gradec. — Iz Slovenjgradca nam poročajo: Driska v mestu in okolici nikakor noče pomehati. Mnogo zakrivijo ljudje sami, ker hodijo navzlic policijski in orožniški prepovedi v take hiše, kjer razsaja bolezen. Seveda se na tak način bolezen lahko razširja dalje. Okrajno glavarstvo je sedaj nekatere take neubogljive naznanilo sodnji, da posvari druge. — V Studencih pri Mariboru je zbolel nek Fers, kateri se je pravkar vrnil z velikih vojaških vaj pri Ljubljani, na bolezn, ki je kazala znake kolere. Natančna preiskava pa suma, da gre za kolero, ni potrdila. — Iz Vranskega nam poročajo, da je kmečki fant Franc Klančnik v Prekopi tekem nekega domačega prepri očeta tako pretepel, da se je pred hišnimi vrati ves krvav zgrudil. — Iz Celja. 31letni čevljar Franc Piki iz Ljubnega, kateri je ponoči vdrl v stanovanje tamošnje pošne aspirantje in jo bil in davil, da bi jo mogel posiliti, je bil obsojen na 5 let težke ječe s trdim ležiščem vsako četrletje.

Koroško.

Tatvine. Iz ročne ženske torbice, ki je visela na kolesu v veži neke hiše v Celovcu in je bila last dotične hišne posestnice, je ukradel neznan tat 7 bankovcev po 20 K. — Trgovcu s premogom Burgstallerju pa je ukradel nekdo iz gostilniškega vrta v St. Petru pri Celovcu kolo. Tatu so pravčasno opazili in skočili za njim. Vzeli so mu kolo, toda on je ubežal.

Pazite na otroke! Ana Tapečnik, v okolici Celovca, je pustila svojega poldrugo leto starega otroka samega v kuhinji. Na ognjišču je vrel lonec mleka. Otrok se je splazil k lonecu in ga prekuenil. Vrelo mleko mu je poparilo noge. Otrok je vsled silnih bolečin kmalu umrl.

S požigom je grozil v gostilni pri »Hoislnu« v celovski okolici neki Valentin Urbanc, rojen v Radovljici. Ker mu gostilničar ni hotel dati prenočišča, je začel Urbanc razgrajati in vpil: »Dvakrat je že pri tebi gorelo, pa bo tudi še tretjič.« Urbanc je orožništvo aretiralo in odpeljalo v Celovec na deželno sodišče.

Zakrinski napadaleci. Predsednjim ob 1. ponoči sta napadla dva zakrinska napadaleca na Marije Terzije trgu v Celovcu nekega deželnega uradnika. Pabila sta ga na tla in ga hotela oropati. Preplašila pa sta jih dva došla pasanta. Napadaleca sta zbežala po cesti proti Feldkirchnu.

Nesreča na Velikem Zvonarju. V nedeljo ob 2. popoldne je padel vsled neprevidnosti čez rob nekega prepada na Velikem Zvonarju nemški turist Paul Otto iz Reichenhalla. Mesto, kjer se je Otto ponesrečil, ni nevarno. Dobil je težke poškodbe na glavi in po životu.

Smrtina nesreča. V nedeljo se je peljal na izprehod s svojo družino zidarski mojster in posestnik v Radentheinu Franc Isola. Na povratku se je tik pred domačijo splašil konj in prevrgel voz. Pri padcu se je Isola tako poškodoval, da je umrl še tisto noč. Žena in 4 otroci so ostali nepoškodovani.

Obesil se je na stranišču svojega stanovanja 36letni železniški delavec Seler v celovski okolici. Bil je oženjen in zapušča ženo in 4 nedoletne otroke.

Primorsko.

Iz Kozjan pri Podgradu nam pišejo: Pri nas nimamo še ljudske šole, vsled česar je nad 60 otrok brez pouka. Ze pred dvema letoma smo dobili od rajnega župana Kastelica, ozirom od občinskega odbora naročilo, naj najamemo in opravimo šolsko sobo. To se je zgodilo. Zdaj pa že dve leti plačujemo najemnino od šolske sobe in ravnotoliko časa že stoje šol-

oziru, vendar so vsi štirje prihajali v zelo razposajenem razgovoru. Zlasti zabaven je bil in glasan gospod Ogrizek, ki je vsakemu dekletu pomelikoval. In ravno to ga je spravilo marsikaterikrat v velike in zelo kočljive zagate, kar ga je tudi zadrževalo, da se nista z Angelo mogla spoprijazniti z mislijo, da bi stopila pred oltar. Florijan Ocepke je bil mirnejšega značaja, vsled česar je imel večjo srečo pri ženskah. Krčmarja hčerka z doto treh tisočev stare avstrijske veljave mu je prijazen prikimala, ko jo je poprosil za njeno srce in tisočake. Čez tri mesece se bo že lahko veselil zmešane zakonske sreče. Ali danes je menda pozabil nevesto, ker se je trdno oklenil roke svoje stanovske tovarišice Gabrijele, kateri je kar drhtelo že nad trideset let staro srce od tesne Ocepkeve ljubezni.

»Ho, ho, kar dva zaljubljena para naenkrat,« pozdravi debela svetnikova visokost učiteljsko četvorico zmerno v visokosti in debelosti, katero je privedla med hihitanjem in krohotanjem gđ. Mila.

»Klanjamo se,« zaori pedagogski kvartet ženskega in moškega spola.

In prisedli so k svetniku ter se pogovarjali o vsakdanjih stvareh, katere so posebno dolgočasile gospoda Pravico. On je ljubil in zelo spo-

štoval pogovor o cipah, od katerih se mu je posrečilo v celem njegovem dokaj dolgem življenju ustreliti dva mladiča. Pogovor sedanje nocojsne družbe pa se je sukal le okoli ognjišč domačih hiš.

Gospodična Mila je kmalu odšla iz dvorane. Začula je bila neko veselo razgovorjanje pod oknom. Ker je menila, da so prišli železniški uradniki pred vežo, je kar zabrela po stopnicah v vežo. Ali zmotile so se njene misli. Dobajal ni nihče drugi, kakor dr. Slavoj Repnik z Olgo in Dano.

Za temi jo je primahal kar sam brez vsake družbe sodni pristav Franc Piš. Prišel je v dvorano spodobno pozdravi navzočo družbo ter prisede k svetniku gospodu Pravici, ne da bi opazil plantetečega Daninega pogleda.

Tudi g. davkar je prišel sam brez žene ter sedel med Dano in Olgo. Zadnja se ga je zelo razveselila, ker je znal tako izborno lagati o svoji lovski sreči. Kmalu za njim pripelje gospodična Mila krasen par v dvorano.

Okrajni zdravnik dr. Anton Dren in davkarjeva žena Ana sta bila ta par, ki je celo dvorano spravil v zadivljenost. Vsi so blagrovili zdravnika, le davkar ga je klet.

»Ustrelim ga, kakor pred tremi tedni velikega jelena,« je povedal

Olgi na uho pri vstopu svoje žene in mladega zdravnika.

Krasna je bila Ana. Črnolaska in črnooka je bila in vitka kot mlada jelka v črnem gozdu. Vse, prav vse je kar drgetalo na njenem mladem telesu. Dvoje otrok je povila davkarju, dečka in deklico, a je bila stara komaj enaindvajset let. Vse na njej je hotelo življenja in ljubezni, a davkar je bil prestrašen lovec in premlačen mož. Zato se niti čudili niso nekateri v trgu, da sta se Ana in zdravnik zaljubila drug v drugega.

Gospodična Mila je spet odhitela iz dvorane. Prihajali so kot zadnji gostje Zgovoren, Slamnik in Ržen. Zardevalo je radosti Milino lice in oči njene so kar žarele, ker se je izmed vseh gostov ted zadnjih najbolj razveselila.

»Sero venientibus ossa,« jim zakriči svetnik, ki se je kaj rad ponašal z znanjem latinskih pregovorov.

»Ali pa, dona divina,« reče Zgovoren prijazno.

Tisti, ki so razumeli latinski jezik, so se prav pristržno smejali, ker so vedeli, kakšen donum divinum ima Zgovoren v mislih. Oni pa, ki niso vedeli pomena latinskih besed, so se smejljali, ker je že taka navedba v moderni družbi.

(Dalje prihodnjič.)

ske klopi prazne. Vprašamo c. kr. okrajni in deželni šolski svet, kdaj nam mislita dovoliti toliko potrebno ljudsko šolo. Ali naj se naši otroci še vnaprej vzgajajo v analfabete, ali naj naše ljudstvo še vnaprej tava po temi nevednosti. Upamo, da ta glas ne bo ostal glas vpričo puščavi.

Kolera. Lloydov parnik Brunn, ki je odpeljal ob 2. popoldne iz Trsta je moral v višini svetilnika ustaviti. Zbolel je namreč nenadoma za kolero sumljivimi znaki neki laški potnik III. razreda. Parnik je bil namenjen v Carigrad in ni gotovo, če bode mogel potovanje nadaljevati. Na vsak način pa bode moral počakati, da se izvrši bakteriološka preiskava, ki določi, če ima potnik kolero. To je trajalo najmanj 12 ur. Preiskava je pokazala, da potnik nima kolere. Parnik so pred odhodom temeljito desinficirali. — Iz Malte je prišlo v Trst poročilo, da so tam mesto Trst in okolice razglasili kot kolere prosto mesto.

Tatvina v tobakarni. Ker se je tobak podražil, hoteli so si ga nabaviti neznani vlomilci ceneje. Udrli so prednočjem v tobakarno na korzu v Trstu. Prevrtali so od zadaj zid. Iz tobakarne so odnesli za 300 kron različnega tobaka in smotk.

Prekmorski promet v Trstu. Snoči je prišel v Trst parnik sirske črte »Marija Terezija« in pripeljal zele veliko Grkov in Arabcev. Ti gredo iz Trsta v New York in v južno Ameriko. Iz Trsta je odpeljal v Ameriko parnik »Francesca«. Med potjo pa se bode ustavil v Benetkah, kjer bo izločil veliko množino mesa, ki ga ima v hladilnicah in ga v Trstu ni smel izločiti. Meso gre iz Benetk naprej v Švico. S tem je precej oškodovana južna železnica. V Carigradu je odpeljal Lloydov parnik »Brunn«, ki je imel toliko potnikov, da so morali prirediti za potnike tudi častniške kabine. Med njimi se je odpeljal tudi turški armadni nadzornik Ghazi Ahmet Muktarpaša s 3 spremljevalci. V Kalkutu pa je odpeljal tudi Lloydov parnik »Trieste«, ki je imel med potniki 50 indijskih zlatovezev, ki se vračajo domov. Popoldne pa je odpeljal parnik Cunard Line »Ultonia« v Reko, kjer sprejme nad 1000 izselnikov v Ameriko.

Znižanja železniških blagovnih pristojbin. Iz Trsta poročajo, da bo objavila 105 številka lista »Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Seifahrt« znižane pristojbine za prevoz moke iz žita in stročnih sadov za progo iz Ceute v Trst.

Oproščeni Garibaldisti. Pred nekaj časa smo poročali, da so zaprli v Trstu 34 Garibaldistov, ki so hoteli iti kot prostovoljci na pomoč Albanem. Konfiscirali so jim garibaldijske uniforme in precej orožja. Včeraj so iz pustili na prosto vse te bojaželjne prostovoljce.

Premeščenje. C. kr. okrajni tajnik Viktor Bacher je premeščen od namestništva v Trstu k okrajnemu glavarstvu v Poli.

Imenovanja. Za deželnega sanitetnega nadzornika v Istri je imenovan dr. Gvidon Beben. Za okrajnega živinozdravnika istotam pa živinozdravnik Grefe.

Toča. V Rocu v Istri je padala v nedeljo toča. Bila je zelo gosta in dobili so med njo kose, ki so bili debeli kot oreh. Padala je skoro pol ure neprenehoma. Napravila je ogromno škodo.

Nezgode. Ivan Alt, 25letni uradnik je pustil zvečer odprt plinov vijak. Našli so ga zjutraj napol zadušena v postelji. Zdravniki upajo, da ga bodo oteli. — Raz 4 metre visoki zid je padla včeraj žlečna Palmyra Dornavi. Prebila si je lobanjo in močno pretresla možgane. Odpeljali so jo v bolnico. — Razletel se je špirtov samovar 20letnemu finančnemu stražniku Ivanu Milovacu. Dobil je znatne opekline. — Zastrupiti se je hotela z octovo kislino 18letna Marija Debek. Odpeljali so jo v bolnico.

Zarubljeni igralci. Parnik »Trieste«, ki je odpeljal včeraj iz Trsta je imel nalog pristati v Pulju in vkrcati skupino laških potujočih gledaliških igralcev, obstoječo iz 60 oseb. Med potjo pa je dobil parnik ukaz, da ni treba pristati v Pulju, ker morajo ostati igralci v Pulju, kjer so jim zarubili dolžniki vso gledališko opremo.

Kako je prišlo do umora srbskega kralja Aleksandra in kraljice Druge?

VII.

Pridobitev generala Atanackovića. Eden najboljših in najuglednejših srbskih oficirjev je bil general Atanacković. Umljivo je torej, da so zarotniki storili vse, da pridobe za zaroto tudi tega uglednega moža.

Novaković piše v svojih memoarih o trudu pridobiti Atanackovića za zaroto tako-le:

»Večel sem, da je bil general nepomirljiv nasprotnik kraljeve ženitve, vedel sem, da je padel v nemilost pri kralju Aleksandru zato, ker je obsojal ta nepremišljeni kraljevi korak, vedel sem, da je belgradska policija vsekakor na željo kraljice šikanirala, ko je bil general na potovanju, celo njegovo soprogo, takisto pa sem tudi vedel, da je Atanacković resen in strogo lojalni človek in da si je težko predstavljati, da bi se pridružil kakršnikoli, najmanj pa taki avanturi. Toda moja želja, da ga pridobim za zaroto, je bila vendarle močnejša od vsega.

Ko je nekega dne prišel k meni v vinograd, sem se odločil, da spregovorim z njim resno besedo.

Prišel sem tako-le: »Ti si danes v penziji, ker si kot pošten mož in iskren prijatelj kralja in dinastije obsodil njegovo ženitev. Ti si kralju rekel, da je Draga Mašin nevedna, da nosi srbsko krono, a on je naravno to povedal kraljici in ti si danes radi tega vpokojen. Ti, general Atanacković, eden najodličnejših srbskih oficirjev, prepričan prijatelj dinastije Obrenovićev — danes si njen neprijatelj. Pa to še ni vse: niti tvoje hiše ti ne puste na miru. Ko si se nedavno tega mudil v Krajini, je vdrila policija v tvojo hišo in šikanirala tvojo rodbino. A te sramote ne trpiš, kakor veš, ti sam, marveč trpi jo vse, kar je še ostalo poštenega v tej zemlji. To, kar delajo kralj Aleksander, kraljica Draga in njih privrženci, ni samo njihova sramota, nego sramota vseh nas, to je sramota cele zemlje. Ako nas na kraju krajev ni sram pred svetom, mora nas biti sram pred našimi predniki, pred našo zgodovino.

Čuj, prijatelj, kot Srb, kot eden najuglednejših srbskih oficirjev, kot pošten mož ne smeš več ravnodušno gledati na ono sramoto in pokoro! Temu zlu se mora enkrat napraviti konec!«

General je z veliko pazljivostjo poslušal moje besede, na to pa pripomnil:

»Za boga, kum, kaj vendar govoriš?! Ali ne vidiš, da ta naš veseli srbski narod vse prenaša in vse odobrava. Tisti neznatni del njegov, ki povsem upravičeno revoltira, je podoben mišim, ki so skenile, da privežejo mački zvonec, da bi jo slišale, kadar bi se ji približala. Toda ostalo je pri tem sklepu, ker ni bilo nobene miši, ki bi bila tako pogumna, da bi navezala mački zvonec.«

Ta generalova basen mi je dobro došla, zato sem brzo spregovoril:

»Motiš se, prijatelj, našla se je miš, ki bo mački navezala zvonec. Vidiš, prav to je, kar sem ti že tolikokrat hotel povedati, a ne vem, zakaj sem vedno odlagal, dasi sva o stvari govorila takorekoč vsak dan. Da, da, prijatelj, trideset najinteligentnejših in najpoštenejših srbskih mladih oficirjev je že tu, ki so sklenili, da napravijo, če tudi za ceno svojega življenja, konec temu nezgodnemu stanju in tej operetni predstavi, ki jo izvaja kralj Aleksander in kraljica Draga v naši nesrečni domovini na radost in zasmeh vsega kulturnega sveta. V kratkem bo število teh oficirjev še naraslo. A šestdeset inteligentnih, poštenih in junaških oficirjev bo vendar to boš verjel, kos svoji nalogi, da s pomočjo armade izvedejo to, kar žele, to tembolj, ker vodi njihovo podjetje ideja rešitve njihove osramočene domovine.«

Temu razgovoru sta napravili konec najini ženi, ki sta se nama na šetnji pridružili.

Dnevne vesti.

+ **Jugoslovanski minister.** Baron Gautsch namerava svoje ministerstvo rekonstruirati, ker si drugače ne more zagotoviti zadostne večine v državnem zboru. Naravno je, da je pri ti priliki zopet prišlo na površje vprašanje o jugoslovanskem ministru. Naše informacije sicer pravijo, da jugoslovanskega ministra ne bo: 1. ker ga nemški nacionalci absolutno nečesto dopustiti in že groze Gautschu z najhujšo opozicijo, če bi se ne ravnal po njihovi zapovedi; 2. ker sodi vlada, da se Jugoslavlani sploh ne bi upali nasprotovati brambnemu zakonu, finančni reformi pa ne bodo nasprotovali, ker je z ozirom na obupne finance kranjske dežele sami potrebujejo; 3. ker so slovenski klerikali tolikrat in tako deciderano izjavili, da jugoslovanskega ministra-rojaka absolutno ne marajo in hočejo le resortnega ministra, katerega jim pa Gautsch pri najboljši volji ne more dati. Ministra - rojaka bi se pri sedanjih konstelacijah morda dalo doseči, kajti to bi bilo nečuvno in vnebovpično, če bi Nemci, ki imajo že itak vso upravo v oblasti, dobili še posebnega ministra za narodnostne zadeve, ki bi odločeval tudi na slo-

vanakem jugu, Jugoslavlani pa bi ga ne dobili. Toda kakor rečeno, klerikali so se tolikrat in tako odločno in principijalno izrekli proti jugoslovanskemu ministru, da so jim zdaj vlada in Nemci res hvaležni, ker so lahko nanje sklicujejo in jih z lastnim orožjem zavrnejo. — Tržaška »Edinost« je mnenja, da položaj ni bil še nikdar tako ugoden, kakor je zdaj in upa, da bi Jugoslavlani dobili ministra, če bi se jugoslovanski poslanci združili v enotno parlamentarno organizacijo. — Če je položaj res tako ugoden, kakor sodi »Edinost«, in je - li enotna parlamentarna organizacija poglaviti predpogoj, da dobe Jugoslavlani ministra, tega že z ozirom na prejšnja nasa izvajanja ne bomo preiskovali. Tudi mislimo, da se Dalmatinci ne bodo dosti branili enotne organizacije, dr. Ravnihar je pod jako dobro streho, drugi jugoslovanski poslanci pa že tako vsi slede dr. Susteršiču. Glavni namen razmotrivanjem tržaške »Edinosti« je pa bil, sprijazniti jugoslovansko javnost z mislijo, da postane slovenski klerikalce jugoslovanski minister. V tem oziru imajo odločevati pač Dalmatinci, kajti slovenski naprednjaki imamo enega samega poslance, dočim ne bodo Susteršičevi pristali brez Dalmatincev ničesar dosegli. Ker pa sentimentalno jahanje principov v politiki nič ne velja, povemo »Edinosti« na njena izvajanja odkrito, kaj pričakujemo od slovenskega klerikalca, če bi postal jugoslovanski minister: da bo slovenske nacionalne koristi zamenjaval za klerikalne strankarske koristi in da ne bo zastopnik slovenskega naroda v svetu krone, nego samo zastopnik klerikalne stranke. Zdaj nas tepejo klerikali z bičem, če dobe še ministra, nas bodo s škorpjoni.

+ **Dragoceno priznanje, ali kako klerikali bijejo sami sebe po zobeh.** Včerajšnji »Slovenec« je priobčil uvodnik »Pomožna akcija vsled suše«, ki je znamenit zategadelj, ker potrjuje vse, kar je naš list pisal v polemiki zaradi »Gospodarske zveze« proti »Slovencu«. V članku se pravi med drugim:

»Draginja že sedaj tare revnejše sloje prebivalstva. Na zimo in pomlad bode draginja pa še mnogo hujša. Otave kmetovalci ne bodo pridelali skoraj nič, krompirja, repe, pese in korenja pa jako malo. Vsled tega splošnega pomanjkanja krme in piče bodo živinorejci splošno prisiljeni pod ceno odprodati govejo živino in prašiče. To bode zopet hud udarec za našega kmeta, ki že ob dobrih letinah komaj izhaja. Posledice slabe letine pa bodo čutili konsumentje sploh, ker se bodo — žal — podražila vsa živila. Uradna poročila potrjujejo naša izvajanja. Vsled pomanjkanja vode so letos morali tudi s planin preje odgnati živino v domače hleve, kjer jim morajo pokladati suho seno vsled nezadostne paše na zelenem. Poněkodi morajo vsled kuge na gobeih in parkljih že dolge tedne in mesece imeti živino v zaduhlih hlevih in jo krmiti s prvo košnjo. Na zimo in pomlad pa bodo svišli prazne, izpraznili se bodo tudi hlevi. Od revnega kmeta ane moremo zahtevati, da drago kupuje krmo in tako ohrani svojo govejo živino in prašiče.

Cena živine in prašičev bode seveda jako padla, toda žalostne posledice letošnje suše se bodo pokazale šele tekom prihodnjega leta.

Tudi mi smo do pičice isto trdili v raznih člankih in noticah ter dokazovali, kako brezvestno je postopanje klerikalne »Gospodarske zveze«, da vkljub notorično grozečemu pomanjkanju krme in živil kupuje na kmetih seno in krompir, ter ga v tisočih vagonov izvaža v inozemstvo. A »Slovenec« je bil tisti, ki je to postopanje »Gospodarske Zveze« ne samo zagovarjal, nego tudi izrecno odobravil pisoc, da bo Gospodar. Zveza« še nadalje nakupovala seno za izvoz, ne da bi za to iskala patenta pri »Slovenskem Narodu«. In ko smo pozivali državne oblasti, na naj v eminentno ljudskemu interesu preprečijo, da se ne bo lahkomišno prodajala niti krma, niti živina, je »Slovenec« frivolno pisal, da se sploh ni bati pomanjkanja krme in živil, in da vsled tega tudi državne oblasti nimajo vzroka postopati proti izvozu krme in živil v inozemstvo. Včerajšnji »Slovenec« pa sedaj postavlja samega sebe na laž, pisoc: »Zato morajo poklicati faktorji že sedaj brez odlašanja storiti vse potrebne korake, da se prepreči razprodaja živine za vsako ceno... Vlada naj bi čimprej določila izdatna denarna sredstva za nakup krmil in najpotrebnejših živil; zniža naj vsaj za polovico prevozne tarife železnice za krmlivo ter zniža tudi carino privozu krmil iz sosednih držav.« — Vsekakor je lepo, da so klerikali prišli do prepričanja, da grozi v deželi splošno pomanjkanje krme in živil. Pričakujemo sedaj, da bodo nastopili proti svoji »Gospodarski

Zvezi«, ki hoče grozečo nearečo ljudstva izrabiti v svoje samopašne in malopridne namene ter s tem oškodovati vse prebivalstvo, predvsem pa uboga kmeta.

+ **Ciril - Metodova skupščina v Trzinu.** Iz našega poročila od ponedeljka je izostal pasus, ko konstatira prvomestnik vzroke, zakaj je umestno, da se izloči iz vodstva prošt Einspieler v Tinjah. Prvomestnik gosp. šolski svetnik Seneković je konstatiral, da rabi družba delavnega vodstva in ne rabi članov samo na papirju. Prošt Einspieler pa je bil od leta 1900 naprej pri seji navzoč samo 27. februarja 1900 in še takrat je prišel samo na posebno vabilo. Svojo odsotnost je opravičil dne 3. februarja 1904 in je bil zopet navzoč pri seji dne 14. februarja 1906. Od leta 1906 pa prošt Einspieler sploh ni prišel k nobeni seji več, kljub temu, da je bil na skupščini leta 1908 v Ptujcu zopet izvoljen v vodstvo. Od leta 1906 naprej se tedaj prošt Einspieler ni niti enkrat udeležil vodstvene seje, niti opravičil svojo odsotnost. Na tej podlagi je prišlo družbeno vodstvo do spoznanja, da je za Koroško skrajno potrebno, da pride v vodstvo mož, ki ne bo v vodstvu samo na papirju, marveč se bo tudi v resnici zanimal za svoj delokrog in ima tudi ljubezen za družbo. Zato predlaga družbeno vodstvo Matija Prosekarija, ki se je izkazal v nadzorništvu zelo delavnega in je prihajal skoro k vsaki seji, gotovo pa vsaj k vsaki drugi ali tretji seji nadzorništva, ter je to porok, da se bo, če bo izvoljen v vodstvo, vodstvenih sej tudi redno udeleževal.

+ **Občinske volitve v Trzinu.** V kratkem se imajo vršiti v Trzinu občinske volitve, ki bi naj napravile konec dosedanjemu nemškemu gospodstvu. Pametni možje obeh strank so delovali na to, da bi se občinske volitve izvršile brez boja na temelju kompromisa, ki bi ga naj med sabo sklenili obe slovenski stranki. Ta kompromis je bil že takorekoč sklenjen, in sicer tako, da bi dobili dve tretjini odborniških mest klerikali, eno tretjino pa naprednjaki. Toda slovenski Tržičani so delali račun brez krmarja. Nedavno tega je namreč prišel v Trzin škof Anton Bonaventura ter imel s tvorničarjem Gasserjem dolgotrajno konferenco. In posledica te konference je bila, da se je klerikalcem zaukazalo, da morajo skrbeti za to, da pridejo v novi občinski odbor 3 Nemci, med temi Gasser in tudi sedanjí nemški župan Mally. Povsem naravno je, da je s tem razbit med obema slovenskima strankama sklenjen kompromis, in župnik Potokar je že pridno na agitaciji za Gasserja in Mallyja. S tem pa, da se župnik Potokar zavzema za Nemca Gasserja in Mallyja, nečemo trditi, da odobravajo škofove in župnikove načrte tudi vsi trziški klerikali. Nasprotno, mnogo uglednih Tržičanov je, ki so z vso odločnostjo izjavili, da izstopijo iz klerikalne stranke v tistem trenutku, ko sprejme njihovo vodstvo v kandidatsko listo Gasserja in Mallyja.

+ **Iz ljudskošolske službe.** Provizorična učiteljica v Starem kotu, gdna. Ana Rakovec, je imenovana za suplento na enorazredni ljudski šoli v Telečjem vrhu.

+ **Iz ljudskošolske službe.** Suplentka v Rožnem dolu Marija Sajovic je imenovana za provizorično učiteljico na enorazrednici v Trsteniku. Maks Koman je imenovan za provizoričnega učitelja v Domžalah, Avgustin Berglez za provizoričnega učitelja na šestredni ljudski šoli v Spodnji Šiški. Ivan Kržišnik pa za provizoričnega učitelja in vodjo na enorazrednici v Šent Lenartu.

— **Slovane»** je svojo zadnjo številko posvetil Josipu Jurčiču, o katerem je objavil več prav zanimivih člankov in spisov. Po Trubarju, Vodniku in Prešernu je pač Jurčič prvi, ki bi zaslužil vsaj skromen spomenik.

— **Zadnji splošni sestanek narodnih dan in gospodičen za cvetlični dan** se vrši v četrtek, 21. septembra t. l. točno ob 6. zvečer v damski sobi »Narodnega doma«. Kakor že objavljeno, je nedelja 24. t. m. določena za cvetlični dan, za katerega se bo razdelilo vse delo in odkazalo vsakemu sodelovalcu primeren delokrog. Cenjenim damam je odbor za cvetlični dan v Ljubljani razposlal pismena vabila, ker pa je več kakor naravno, da se je pri tolikem delu morda prezrla kaka dama, vabilo in prosimo tem potom vse narodne gospe in gospodične, da se vse dame, ki hočejo sodelovati pri cvetličnem dnevu, udeležijo sestanka 21. t. m. Popolna udeležba je za vse neobhodno potrebna.

— **Za naše gledališče!** Piše se nam: Še malo dni in otvorila se bodo vrata onega — v letni vročini tako tihega! — umetnosti posvečenega hrana, kjer se po rojenih in izobraženih umetnikih predstavljajo tako raznolična čustva človeške notranjosti. Ljubezen in sovraštvo, zavist, napuh, bahaštvo, prevara, zapeljivost — prevzeta nasičenost vsega dobrega na tem pregrešnem

svetu: zraven tega pa vidimo predstavljene najlepše čednosti: čisto nedolžnost ljubezen do roditeljev, domovine in neveste, hrabrost in odlično poživovanje tudi samega sebe za izvoljene ideale! — Tudi smehu in radosti je posvečen Talijanski hram, kjer najdejo celo nedolžna otroška srca priličnih, časih primerne razvedrila in veselja! — Vsaki prosvitljeni narod je ljubil in bode tudi v bodoče visoko cenil kulturni pomen gledaliških predstav! Ako bomo Slovenci premalo čislali ali pa celo zanemarjali svoje edino umetniško mesto, t. j. slovensko gledališče s premajhnimi in redkimi obiski — potem nam bode naš nadi in kulturno prenašeni nasprotnik z dobrim povodom predhacival in zaslužen očital nekulturnost in nezrelost za višje smote človeškega bitja! Zato pa pokažimo vsi Slovenci — tudi zunanji! — s polno, da nabit hribo pri prvi predstavi v bodočo soboto, da ljubimo in visoko cenimo kulturni pomen edinega domačega gledališča! V soboto vsi k gledališki predstavi, osobito naj napolnimo vse prostore naša zlatna mladina, naše upanje in nade za boljše bodočnost! Osebnostne ozirom pustimo znanaj svetišča!

Narodni dom in Čitalnica v Ljubljani. Kadar smo se nekdanji srednješolski dijaki vračali s počitnic na deželi v središče, v belo Ljubljano, da se zopet posvetimo z nabranimi, svežimi močma napornemu, duševnemu delu — vedno smo našli šolske prostore lepo pobeljene, sobe vestno očistene in za marsikoga največji strah, šolske deske so bile vse na novo poslikane in zapeljivo svetle, da si se lahko ogledal vanje kakor v kako zrealo! Nekako taki občutki so me obšli te dni, ko sem po večtedenski odsotnosti iz metropolitne povrnivši se vanjo prišel zopet v svoj stari zavijaj, v Narodni dom. Napis na pročelju mi je pričal, da se je prenovil in da sedaj, ko je sinječrnat boljše službi svojemu namenu, nego njegov prednik z zlatimi črkami, ki pa radi rumene zidne boje niso prišle do dela do veljave! Cela fasada se je prenovila in popravila, znotranji prostori pa so se vsestransko počistili in po potrebi preslikali, tako da napravljajo na gledalca blagotvoren vtisk. — Vsi lestenci v mali in veliki dvorani so dobili že spomlad čisto nove, najmočnejše žarnice, kar omogočuje sobane čarobnobje razsvetliti. Narodna Čitalnica bode praznovala meseca decembra letos svoj petdesetletni jubilej in se bode dosedajni odbor, kakor hitro se vrnejo vsi gg. odborniki na stalno bivanje v Ljubljano, spopolnil z raznimi člani izmed občianstva in se konstituiral v razne odseke. — Vse se pripravljajo mirnim in tihim potom na velikopomenbni trenotek, ko bode naša čestitljiva majka Čitalnica mogla liki presrečna babica objeti in zagrliti mnogobrojne goste od blizu in daleč prišede v svojih pripravljenih in okrašenih prostorih! V jesenskih, že dolgih večerih se vabijo gg. pravi člani in njih prijatelji, da pridno posejajo naše Čitalnične prostore, kjer jim leži na razpolago blizu 60 raznih listov, revij in brošur v raznih jezikih pisanih. Vsi vedoželjni ljubljanski Slovenci dobrodošli!

— **Slovenskemu rodoljubju!** Odbor društva »Branibor« prosi slov. rodoljubje, da mu prepušča prebrane slov. časopise, katere razpolijajo naše društvo vsaki teden v ogroženo kraje in na meje slov. dežel. S tem razpolijanjem vrši naše društvo važno narodno delo; naj bi se izobrazil širila — kolikor je to potomo časopisja — močje — tudi v zadnji gorski vasi, naj bi imeli s tem naši bratje v ogroženih krajih, ki dostikrat iz gnotnih oziror ne morejo biti naročeni na kak list, lepo priliko, da se jih polagoma vzgoji do zavednih in značajnih Slovencev. V to svrhu zbira naše društvo predvsem napredno časopisje in iskreno je želeli, da se slov. javnost v veliki meri odzove naši prošnji. Časopisi se pobirajo vsako soboto, in sicer se jih lahko odda v sledečih trafikah: Čeršak, Selenburgova ulica; Dolenc, Prešernova ulica; Kleinstein, Jurčičev trg in Velkavrh, St. Jakobski trg. — Odbor društva »Branibor«.

— **Noli tangere circulos meos!** Pred kakimi štirinajstimi dnevi je sedel v Zvezdi majhen moziček v črni obleki s črnobelim kolarjem. Zraven njega je sedel zaljubljen parček, ki se je radoval lepega dneva in mlade ljubezni in ki ni štedil z dokazi medsebojne ljubezni. Črnega mozička je to ljubinkovanje grozno jezilo — ne vemo, ali iz nevoščljivosti ali iz kakega drugega vzroka. Tej svoji jezi je dal moziček v glasnih besedah duška. Najbrže so bile pa te v sveti jezi izrečene besede nekoliko preostre, morda tudi presirove, kajti slabesja polovica tega zaljubljenega parčka je vznemoljena vstala in poučila z močno roko, ki je prišla v dotik z obrazom črnega mo-

žička, kako se ima obnašati napram zaljubljenim ljudem. Črni možiček jo je z rdečim obrazom odkuril čez Kongresni trg.

— **K poročilu o odborovi seji obrtne nadzorne šole** z dne 12. t. m. je le toliko popraviti, da ni magistratni svetnik G. L. h. nasvetoval, da se naj pouk vrši od 7. do 12., marveč da je bil ta predlog Kregar-Likozarjev. Nasvet svetnika g. Laha je bil, da bi se nanovo vpeljana deveta ura pouka vršila v četrtek popoldan. Ker so pa temu nasvetu odoborniki, kakor tudi navzoči šolski voditelji ugovarjali, ni prišel ta nasvet na glasovanje in je obveljal predlog Kregar-Likozarjev, da se naj pouk vrši za višje razrede v četrtek od 7. do 12. ure popoldne.

— **Odličen gost.** Naše uredništvo je posetil G. Georges Blondel, profesor »à l' Ecole des Sciences politiques et à l' Ecole des Hautes Etudes commerciales« v Parizu. Profesor Blondel je velik prijatelj Jugoslovanske zemlje. Na Slovenskem je že vdrugič. Slovenske zemlje mu izredno ugajajo, zlasti Gorenjska, zato bo skrbel, kakor je rekel, da poseti naše kraje čim najprej Francozov. Iskreno pozdravljamo odličnega francoskega gosta v naši sredini!

— **Football-tekma »Rapid« - »Ilirija«.** Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo popoldne ob pol 5. pri vsakem vremenu na igrišču ob Lattermannovem drevoredu football-tekma med graškim moštvom »Rapid« in ljubljanskim S. F. K. »Ilirija« in sicer proti vstopnini. Vstopnina je opravičljiva s tem, da mora ljubljansko moštvo plačati Gradčanom vožnjo, jim preskrbeti prenočišča itd., tako da je taka tekma združena s precejšnjimi stroški za naše moštvo. Zato so se tudi določile sledeče vstopnice: Numerirani sedeži po 2 K, navadni sedeži po 1 K in stojšča po 30 v, katere vstopnice se dobivajo do nedelje opoldne tudi v predprodaji in sicer v sledečih trafikah: V Česar-kovi v Šelenburgovi ulici, v Dolenčevi v Prešernovi ulici, v Kušarjevi na Sv. Petra cesti in v »Unionski« na Miklošičevi cesti. Na dan tekme se bodo dobivale ob 4. ure naprej vstopnice tudi pri blagajnah ob igrišču. Vstop na travnik brez vstopnice ni dovoljen, ravno tako tudi ne poslužiti se sedežev z izkaznicami za stojšče. Občinstvo naj se blagovoli podvredni odredbam rediteljev, ki bodo nosili na levem rokavu bel trak z zeleno zvezdo. Glede tekme same nam je še pripomnilo, da je moštvo »Rapid« imelo v zadnjem času mnogo tekem na Stajerskem in tudi na Ogrskem, da je sedanje njih tekmovalno moštvo pravzaprav sestavljeno iz članov dveh graških moštev in da zadnja strokovna poročila posebno hvalijo njih dobre tekače in jako hitro ter živahno igranje. Zato naše domače moštvo ne bo imelo tako lahkega stališča in bo gotovo igra polna jako zanimivih, morda naravnost razburljivih momentov in zato bodo tudi občinstvo s tekmo lahko zadovoljno.

— **Z ozirom na notico o suplentnem mestu na II. državni gimnaziji** nam javljajo s kompetentnega mesta, da je dr. Marinko aprobiran za latinščino in francoščino kot glavna predmeta, za grščino pa kot postranski predmet.

— **Ubegli kaplan.** V dunajskem listu »Die Zeit« citamo pod naslovom: »Die Flucht eines slovenischen Kaplans« to-le vest: »Za Kočevje imenovani kaplan Jožef Koželj, ki je v soboto dospel v Kočevje, je v nedeljo na vse zgodaj izginil. Vse poizvedbe po njegovem bivališču so ostale brez uspešne. Sedaj je poslala kaplanova sestra z Dunaja županu uradno pismo, v katerem ga obvešča, da je Koželj prispel na Dunaj. Koželj je izjavil, da ne more v Kočevju ostati, češ, da mu ni mogoče imeti nemških pridig, ker ni več nemškega jezika. To pomankljivo jezikovno znanje ga je baje napravilo tako nervoznega, da se je odločil pobegniti.« Tako »Die Zeit«, mi pa menimo, da so vzroki njegovega bega iskati nekje drugod.

— **Mlad vtihotapec.** Neki, komaj 11-letni kajzarjev sin iz Kozarij je izpazil priložnost, ko pri Pleškovih niso bili doma, ter se splazil v hišo, kjer je ukradel iz nezaklenjenega predala srebrno uro. Skril jo je pri jezcu v Gradaščici pod kamen, odkoder pa je zopet izginil.

— **Nezgode.** Posestnikov sin Miha Katrmanec iz Ježice je udaril po neki perzoni, ki jo je našel ter si pri tem poškodoval kazalec leve roke. — Osemletna čevljarjeva hči Amalija Križnar iz Orehka pri Kranju je prišla, ko je čuvaj spuščal železniške rampe, za verigo; ta ji je potegnila roko na zobčasto kolo in ji jo precej močno poškodovalo. — Premikač Ivan Zupančič, zaposlen na Južnem kolodvoru, je padel, ko je skočil z nekoga voza, tako nesrečno, da si je poškodoval desno nogo. — Šestletna Polonica Jurjavčič iz Idrije je gledala, kako je cepil njen oče na dvo-rišču drva. Pri tem ji je priletelo po-

leno v desno oko in je težko poškodovalo. — Posestnikovemu sinu Franu Rusu iz Travnika je mlatilni stroj odtrgal tri prste desne roke. — V kočevskem premostitvi je strl voziček, ki se je nenadoma začel premikati, delavcu Leonardu Horvatu 7. t. m. desno roko. — Roko je strlo tudi posestnici Frančiški Zagorec iz Tep v občini Polšnik, ko je 7. t. m. prišla v mlino med kamne. — Hlapca Luko Blažiča iz Potoka v logaškem okraju je zgrabila mlatilnica za levo nogo in mu je odtrgala tri prste na nogi. — Čevljarji vajence Stefan Jakopin iz D. M. v Polju se je šalil te dni s 13letno hčerko svojega delodajalca Vilfana in jo vrgel na tla. Deklica pa je padla tako nesrečno, da si je težko poškodovala desno roko in desno nogo. — Posestnikovega sina Frana Habiča iz Sostrege v dobrunjski občini je 9. t. m. udarilo padajoče drevo s tako močjo v hrbet, da je dobil težke poškodbe.

— **Z Muljave.** Jurčičeva veselica z narodno igrjo »Deseti brat« dne 8. septembra je vključil raznim neprilicam in oviram nepričakovano dobro uspeha. Muljava je oddaljena eno uro od železnice; razumljivo je torej, koliko težko in stroškov je bilo treba, da se je priredila igra in veselica. Čistega dobička se je izkazalo 108 K 47 v. Določilo se je, da se na-kaže 58 kron podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju, ostalo pa podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi. Odbor izreka tem potom vsem, ki so posredno in neposredno pripomogli k uspehu, najlepšo zahvalo. Veselica je dosegla svoj namen: proslavili smo Jurčičev spomin, kakor se spodobi rojakom. In to naj bo vsem sotrudnikom najvišje zadoščenje.

— **Iz Šmartna pri Litiji.** V nedeljo, dne 10. t. m. priredilo je pevsko društvo »Zvon« dobrodelni koncert za pogorele trga Mokronog. Čistega dohodka je bilo 115 kron in se tem potom vsem darovalcem prav toplo zahvaljujemo. Da bi bilo vreme lepše kazalo, gotovo bi bila svota večja. — Pevsko društvo »Zvon«.

— **Skupni krok.** Te dni je bilo v neki gostilni v Lokah v litjskem okraju več delavcev skupaj sodeč pivca. Ko se je sodeček že nagibal k koncu, sta se sprla delavca Reklave in Koci. Reklave je potegnil nož in zabodel svojega nasprotnika v levo ramo. Ker pa je mahal tudi še potem s svojimi nožem okoli sebe, ga je neki tretji delavec, z imenom Bobinac, udaril s stolom parkrat po glavi in mu izbil nož iz rok.

— **Cene letošnjemu vinu?** Iz Toplice nam pišejo: Kakor sem izvedel od dobro poučene strani vinogradnikov samih se bodo nastavile letošnjemu vinskemu pridelku te-le cene: liter po 18 do 20 kr. = 36 do 40 v, in sicer zato, da ne bi bili ne producentje in ne kupovalci - krčmarji preveč prizadeti! Kajti v Beli Krajini bodo letos mnogo in pa jako dobrega vina pri tistih viničarjih, ki so po predpisih škropili, gnojili in obdelovali svoje vinograde!

— **Vsled opeklin.** 25letni Josip Erman, dninar v radovljanskem sodnem okraju, je padel 8. t. m., ko je pomagal gasiti neki gozdni požar, v ogenj in dobil na celem telesu hude opekline. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljano, kjer je 10. t. m. podlegel svojim opeklinam.

— **Za občino Breznico** na Gorenjskem se bodo koncem tega meseca vršile volitve. Čudno se nam pa zdi, da še do danes ni razpoložen volilni imenik. Radi bi vseeno pogledali, kako se je pod klerikalnim gospodarstvom sestavil ta imenik. Navada klerikalnih občinskih načelnikov je namreč, da prikože volilne imenike popolnoma v smislu klerikalne politike. Sedanji občinski svet brezniki je popolnoma v klerikalnih rokah. Vsi občinski možje so pristni klerikalci. Med vsemi temi se pa najbolj odlikuje mož, kateremu se pravi po domače Muhovčev Matevž iz Žirovnice, ki hoče celo postati župan v novem občinskem svetu. Ne bomo preiskovali, če ga njegova preteklost kvalificira za častno mesto, kakor je ravno mesto obč. svetovaleca oziroma župana, dovolj je, če pravimo, da ga tudi njegove duševne zmožnosti ne kvalificirajo za to mesto. Imamo pač drugih mož dovolj, ki so po svojem neomadeževanem imenu in po svoji izobraženosti poklicani, da vodijo upravo naše občine. Sicer pa priporočamo Muhovčevu Matevžu naj se preveč ne peha in preveč ne agitira pri občinskih volitvah.

— **V občini Ovišje pri Podnartu** je bil dne 9. septembra enoglasno županom izvoljen gospod Anton Pogacnik iz Podnarta, sedaj že v petič, za svetovalec pa Ivan Bohine, Peter Sitar, Ivan Vovk, Ivan Potočnik in Ivan Rakove, katere je občina na dan volitve častno pozdravila.

— **Cista ljubzen.** Ko je bil kurjač K. še pri vojaki, si je pridobil pri neki kuharici srce in ljubila ga je tako, da ga je gmotno podpirala. Ko ga je pa predvčerajšnjem v neki gostilni opomnila na povrnitev denarja, ji

je splačal s tem, da jo je tako pretepel, da jo je na glavi lahko telesno poškodoval. K. bode moral to svojo ljubzen zagovarjati pred sodiščem.

— **Brez dovoljenja sta** večeraj popoldne lovila na Poljanskem nasipu ribe dva ključavničarska vajenca, katera je stražnik zasačil ter jima konfiskoval trnke.

— **Izjubljeno in najdeno.** Ga. Marija Rothova je izgubila zlat prstan. — Ga. Irma Baloghova je našla zastavni listek.

— **Slovenska Filharmonija** koncertira jutri, v petek, v park-hotelu »Tivoli«. Začetek ob pol 5. popoldne. vstop prost.

— **Za jecljajoče.** Znan dunajski specialist za motenje izgovora, Edward Ledel, ki je imel v bližini opravka, pride na svojem potovanju tudi v Ljubljano, kjer bo na mnogostransko željo zdravljen jecljajoče. Milni so časi, ko so jecljanje smatrali samo za navado in mu iskali vzroka v zanikarnosti govorjenja; vedni neuspeli te teorije niso mogli zdržati. Gospod Ledel, bivši jecljavec, smatra za vzrok jecljanju neko duševno alteracijo. Vse pobliže o zdravljenju, trajanju itd. se izve 18. in 19. t. m. od 9. do 12. in 3. do 6. v hotelu »Union«.

Slovenski starši, vpišite svoje otroke v slovenske šole!

Narodna obramba.

Ob veliki skupščini družbe sv. C. in M. v Trziču plačal je rodoljub »Podbrezijski« 200 K za en obrambni kamen. Zivio!

— **Sentjakobsko - trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** ima od svoje vrtnice veselice, z dne 3. t. m. 607 K 04 v čistega dohodka. Izpolnjuje svojo prijetno dolžnost izreka podružnični odbor najiskrenejšo zahvalo slav. pevskemu društvu »Ljubljanski Zvon« za njegovo priznano izborni petje, posebno pa ljubeznim gospem in gosposicam za njih ljubko in požrtvovalno sodelovanje pri raznih paviljonih itd., kakor tudi vsem onim, ki so pripomogli na kakršnikoli način do tako lepega gmotnega uspeha, ter slav. občinstvu za mnogobrojni obisk.

Društvena naznanila.

— **Prijateljski sestanek s prosto zabavo** priredi »Gospodarsko napredno društvo za sentjakobski okraj« v nedeljo 17. t. m. ob 3. popoldne v gostilni pri Mokarju na Barju. Vstopnina ni nobene. Peli bodo veseli ljubljanski pevci, pa tudi godlo se bo. Na sestanek so vabljeni pred vsem prebivalci iz Črne vasi. Hauptmance, Ilovice, Karolinke zemljo in Dolenjske ceste, pa tudi drugi, ki radi napravijo lep sprehod na prijazno Barje.

— **Iz Knežaka.** Ljudska veselica, ki jo je priredilo prostovoljno gasilno društvo v Knežaku, je uspešno krasno nad vse pričakovanje. Steje mo si torej v prijetno dolžnost, da se tem potom najuljudnejše zahvalimo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k zaželenemu uspehu. Pred vsem se zahvaljujemo cenjenim Sokolom in Sokolicam iz II. Bistrice in iz St. Petra za blagodušno sodelovanje, pevcem in gasilnim društvom iz Zagorja, II. Bistrice in iz St. Petra. Iskrena hvala tudi krčmarjem in krčmaricam, dalje narodnim damam, zlasti gđ. Anici Milavec in gospe: Urbančičevi, Tomšičevi in Stancarjevi za izvrstno postrežbo gostom. Laskave simpatije hvaležnih sre domačim dekletom - gosposicam: Smrdeljevi, Strletovi, Zgoncovi, Kastelčevi in Škrlijevi. Srčna hvala vsem darovalcem lepih dobrot, županstvu za brezplačno podelitev licence in oskrbništvu Schnebeerske graščine za krasne mlaje, vsem cenj. darovalcem za preplačila in prostovoljne izdatke doneske v denarju. Končno pa izrekamo vsem častitim gostom in slavnemu občinstvu iz občine in okraja za mnogobrojno udeležitev in za izkazano naklonjenost in požrtvovalnost najiskrenejšo zahvalo. Na zdar! — Odbor.

— **Zabavno in podporno društvo »Zvezda« na Dunaju** se prav resno pripravlja na bodočo sezono. Nesporazumljenja, ki so nastala lansko leto in ki bi kmalu privedla društvo na rob propada, so poravnana in novi odbor se trudi po svojih najboljših močeh, dvigniti zopet društvo in zbirati v vedno večjem številu dunajske Slovence. Nalogo, ki so jo postavili vrli ustanovitelji društva, biti zbiralski Slovencev v tujini, jim nuditi domačo zabavo s petjem domačih pesmi, s poljudnimi predavanji itd., ter jih na ta način ohraniti svojemu narodu, je izpolnjevala »Zvezda« dolgo vrsto let v polni meri in vsak zaveden Slovenec, ki je

prisostvoval tem prireditvam, se je moral radovati, ko je videl zbranega toliko odličnega in tudi priprtega občinstva. Vse je prešinjalo navdušenje za našo slovensko stvar in komaj so pričakovali prihodnjega sestanka... Tako je bilo! Žal, da je bilo! Naš stari narodni greh, preprij, je tudi »Zvezda« mnogo škodoval. Razventega so se slabi lokali in pa elementi, ki nikakor ne spadajo v dostojno družbo (po večini nedruštveniki), škodovali ugledu društva, tako da se je veliko število navdušenih društvnikov popolnoma odtegnilo. Kakor uvodoma omenjeno, se začenja za »Zvezdo« nova doba. Odboru se je posrečilo pridobiti za sodelovanje lepo število uradnikov Slovencev, ki bodo oživili društveni pevski zbor. Razume se, da se bodo tudi akademiki povabili, da pristopijo temu zboru in v družbi z damskim zborom, ki se bo tudi skušal pomnožiti, bo imel društveni odbor na razpolago izvrstne in pridne delavce za društvene prireditve. Razventega je najel odbor za celo sezono krasno dvorano v I. dunajskem okraju, tako da ne bo nihče imel vzroka, odtegniti se še nadalje društvenim prireditvam. Seveda ima odbor zelo velike stroške in sveta dolžnost vsakega res zavednega dunajskega Slovence je, da pristopi društvu in da poseča njegove prireditve! Četudi pa se hoče društvo dvigniti na boljše stališče in privabiti v društven krog boljše in najboljše dunajsko slovensko občinstvo, vendar pa je navzlic temu dobrodošel vsak, ki ima zanimanje za stvar in se hoče v dostojni družbi dostojno in dobro zabavati! Pokazimo tedaj, da vemo ceniti stremljenje odborovo in pridimo v oktobru vsi na prvo društveno veselico v tej sezoni! Žal nam ne bo, saj bomo dali odboru moralno in gmotno pomoč, ki jo tako zelo potrebuje! Tedaj — pridimo!

Prosveta.

— **Slovensko deželno gledališče.** Sezona 1911/12 se odpravi v soboto, dne 16. t. m. zvečer z veliko historično dramo »Ruy Blas« v petih dejanjih, ki jo je spisal najslavnejši francoski romantik Victor Hugo. Dejanje se vrši okoli l. 1695 v Madridu na dvoru kralja Karla II., ko je bila Španija pred razpadom. Vlogo kraljice igra ga. Setilova, vojvodinja ga. Bukšekova, Casilde ga. Ilčičeva, Ruy Blas gosp. Nučič, don Sallusta g. Škrbinšek, don Caesarja g. Danilo in don Guritana g. Povhe. Predstava se vrši za par - abonente. Overturo, ki je nalašč komponirana za »Ruy Blas« od slavnega komponista »Mendelssohn - Bartholdyja« svira celotni orkester Slovenske Filharmonije. Slavno občinstvo se torej opozarja, da pride pravčasno v gledališče, ker drugače zamudi overturo. V nedeljo popoldne, izven abonementa, za lože par, se vrši javna produkcija dramatične šole ter se vprizori Anzenbergerjeva ljudska igra »Četrta zapoved« vseskozi le z gojenici in gojenkami šole, ki jo je vodil gospod režiser H. Nučič; — zvečer se vprizori prvič v sezoni Etbina Kristana najdovršenejša drama »Samosvoj« z g. Verovškom in g. Nučičem v glavnih vlogah. Ta drama je dosegla koncem minole sezone, ko se je mogla igrati le enkrat, najlepši uspeh. Predstava se vrši za neparabonente. — Dramsko osebo je pripravilo za vprizoritev H. Lavedanovo komedijo »Sire«, K. Schönherrovo komedijo »Zemlja«, G. Giacose dramo »Tristi amori« in J. Nestroyev burko »Talisman«. Te igre se vprizore še tokom septembra zapored, tako da bo noviteta sledila noviteti ter s tem se dvigne zanimanje za dramsko umetnost. Opera pripravlja Verdijskega »Rigoletta«, opereto pa Straussovega »Cigana barona« in Gilbertovo »Suzano«.

— **Slovensko gledališče in abonenti.** V proračunu slovenskega deželne gledališča za sezono 1910/11 je bila vpisana najemnina na sedeže z 9000 K, a doseglo se je le 8182 K, najemnina za lože je bila vpisana z 12.000 K, a doseglo se je le 10.613 K, dohodki predstav so bili proračunani s 66.000 K, a doseglo se je le 64.440 kron, kaže so znašale 66.368 K, dnevnar režija predstav 18.396 K, razsvetljava je veljala 4744 K, repertoire 5984 K, godba 16.196 K, zavarovalnina in davek 2740 K. Že te številke kažejo, kako silno naraščajo vzdrževalni troški gledališča in kako zelo zastojajo dohodki za proračunom. Ravateljstvo more zato le z največjo štednjo vzdrževati ravnovesje ter mora biti veselo, da pri dosedanjih dohodkih ne pade v velik deficit. Končni blagajniški primanjkljaj minole sezone je znašal 98 K 08 v. Ker pa se plačujejo razni manjši računi (garderoba, klavir, materijali i. dr.) nazaj, t. j. za pretečene sezone, znaša s pasivnimi zaostanki vred primanjkljaj minole sezone skupaj 604 K 71 v, ki se je prenesel na ra-

čun bodoče sezone. Ta primanjkljaj je prav malenkosten, ako vpoštevamo naše dohodke, in naravnost ničven, ako primerjamo ogromne deficite drugih gledališč z velikanskimi subvencijami. A tudi pretekla sezona bi bila izkazala suficit, ako bi bile abonirane spočetka sezone vse lože. Toda že spočetka minole sezone je ostalo 16 pol - lož neaboniranih in k tem sta med sezono zaradi rodbinskih nesreč prirasli še dve, tako da je bilo lani 18 pol - lož ali 9 celih lož neaboniranih. Dasi je bila predlanska sezona prav dobra ter sta bili opera in opereta izvrstni, nam je lani ostalo 9 celih lož neodanih. Povodom tega žalostnega dejstva so bile nastale neosnovane govorice, da se naše gledališče s l. januarjem 1910. zapre. Zaradi teh govoric so se nekateri, ki so bili celo že abonirani, ložam iz bojazni zaradi bodočnosti zopet odpovedali. S tem pa so se dohodki, na katere se je moglo trdno računati, nepričakovano zmanjšali. Da se izognemo takim bojaznim v našem občinstvu za bodočo sezono, izjavljamo iznova, da je bodoča sezona do 30. marca popolnoma zagotovljena, da so vse pogodbe definitivno sklenjene do konca marca 1912 ter, da je tudi za bodoče obstanek našega gledališča docela zagotovljen. Treba je le, da se slovensko občinstvo v največjem številu odzove našemu vabilu na abonement lož in sedežev. Naj bi ne bilo letos prav nobene lože neodane! Saj je gotovo, da bomo imeli letos zopet prav izvrstno opero in opereto ter prav krasno dramo z najlepšim repertoarjem. Abonirati se je pri gospej Češarkovi ali pa pri gledališkem blagajniku, g. Danilu Šaplji (magistratu).

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

— **Draga ženitev.** Ljubzen je bolezen — poje naše ljudstvo — ni doktor ni padar nič ne pomagata. Še celo najmodernejša šintarica izgubi tu svojo čudodelno moč z zagovorjenimi raznimi žabvami, tavžentrozami in korinincami. Huda je ta bolezen pri mladih, še hujša pa je, če se pojavi pri starih, kar se jako pogosto dogaja. Seveda ostajajo taki škandalčki navadno javna tajnost dotičnega kraja. Vsak jo pove zaupno namreč le svojemu prijatelju. Včasih pa postanejo te stare evetke vedno mlade ljubezni naravnost žrtve razmer in večkrat se odigravajo radi tega smentenega poželjenja jako tragi-komični prizori. — Bilo je v gostilni pri Hlebšu, tam gori v Zgornjem Kaslju. Vesela in še malo vinjena je malo da ne priokala v gostilno radostna ženica, še precej krepka, 52-letna vdovica A. B. Spremljevala sta jo mlada tovarniška delavca F. F. in J. K. Posebno priljubljen se ji je F., katerega si je izbrala vesela ženica v svoji mladostni navdušenosti za svojega bodočega hišnega očeta. On je bil s tem zadovoljen in zgovorili so se, da mu bode šel za moža k poroki prijatelj K., v kar je ta rade volje privolil. Njej pa bode pričeval neki P., katerega je šla navdušena trojica tudi takoj klicati. Na poti k P. pa se je F. naveličal svoje neveste in jo ostavil. Kmalu za njim jo je popustil seveda tudi njegov mož in revica je ostala sama v gozdu. No, pa to bi končno še ne bila taka nesreča. Hujše je bilo dejstvo, da je pogrešala v žepu denarnico, v kateri je imela okoli 80 kron denarja. To je ženico takoj streznilo. Šla je k orožništvu in naznanila svojo izgubo. Osumila je zvestega ženita. Toda tega ni povedala samo orožnikom, marveč tudi drugim ljudem in sicer jako neprevidezno. Proti tem je namreč doždevnega ženina naravnost obdolžila tatvine. Fant sta pred sodiščem natančno povedala celo storijo. Denarja pri njej ni videl nobeden. Tudi gostilničarka je potrdila, da je vdovica pač naročila vino, plačala je pa ni. Tega pa ji gostilničarka seveda ni zamerila in jo tudi ni terjala, ker ženo pozna in je bila prepričana, da je pozabila plačati le radi veselega razburjenja in da gotovo plača drugič. Nesrečna nevesta, ki sama prizna, da ga je meken imeva — v glavi namreč — ne ve, kdo bi ji bil denar vzel. Spomni se le, da jo je spremljal samo eden fantov, kar pa tudi ni res. Sodnik je obtožena F. moral v oči gledati temu dejanskemu stanju seveda oprostiti. S tem je bil končan prvi del te tragi-komedije. V drugem delu pa toži nezvesti ženin vdovo radi žaljenja časti, povzročenega s tem, da ga je vdova obdolžila tatvine. Sodnik je ženi prijeljsko svetoval, naj obdolžitev javno prekliče, ker je že itak dovolj izgubila. Toda ona tega ne mara in pravi: »Naj bom pa enkrat štrafana, bom pa zaprta, saj se nisem b'la!« Dokazovanje je jasno pokazalo dejanski stan žalitve in nesrečna nevesta je dobila poleg izgube denarja in stroškov še tri dni zapora. Nič ni rekla, tudi pritožila se ne bo, in z mirno, a sveto jeso je odšla iz sodne

ivorane. Kaj je sklenila v svojem srečju, ali poboljšanje ali maščevanje, bo pokazala prihodnost.

Izpred deželne kot vzklicnega sodišča.

Na gugalnici. Prišli so v Litijo potujoči glumači in postavili lično javno gugalnico. Pela je lajna, zvonil je zvonec, ropotala so deske, skripale vee, in med hrupnim veseljem in razposajenim smehom so se gugalni fantje in dekleta. Med fante je prišel tudi neki I. Z., slekel si sukno in se šel gugat s svojim parom. Punica njegova je bila tako navdušena, da je za fanta celo plačala gugalno pristojbino. Med guganjem pa mu zaklicne nenkrat neki tovariš, če ni zgubil svoje denarnice. Z. je potrdil izgubo in spravil črno denarnico, ki mu jo je dal pošteno najditelj A. C. Vedoma ali nevedoma pa je prežrl Z., da najdena denarnica ni njegova, marveč je last neke punice M. V. ki se je tudi udeležila te proste zabave. V denarnici je bilo 15 kron 18 v denarja. Pač je imel tudi Z. tej podobno, tudi črnorjavo, toda manjšo denarnico in jo je torej prvi hip lahko zamenjal, toda vrnil jo tudi pozneje ni. Fant, ki mu je denarnico dal je videl natanko, da je bilo v najdeni Z. izročeni denarnici 10 do 18 kron, on pa je imel v svoji denarnici, ki jo je malo pozneje navzočim pokazal le nekaj čez 3 krome drobiža. Na ovadbo oškodovane M. V. je bil Z. obojen na teden dni zapora. S kaznijo nezadovoljen, se je fant pritožil. Vzklicno sodišče je zaslislalo od njega ponudeno pričjo, ki je sicer res potrdila, da v denarnici Z. ni bilo toliko denarja. Ker pa je možno, da je Z. najdeno denarnico skril in pokazal le za nalašč svojo najdeni podobno in gotovo, da je on denarnico s 13 kronami prejel ter izključuje vse okoliščine resničnosti obtoženčevega zagovora, je vzklicni senat vzklic zavrnil in potrdil v polnem obsegu sodbo prvega sodišča.

Razne stvari.

* Kolera. Na Dunaju se je raznesla večerj vest, da so oddali neko dninarico, z imenom Wikotin v kužno bolnišnico ker so se pri njej pojavili znaki kolere. Ta vest se je izkazala kot neresnično. Delavka je zbolela za trebušnim legarjem. — Iz Brna poročajo, da so na neki postaji izvagonirali ruskega mesarskega pomočnika Frana Honkega, ker so se pojavili pri njem znaki kolere. — Cirkular pomorskega urada v Trstu odredjuje za vse provenijence iz Burgana in Soluna uporabo za odvritev kolere predpisanih sanitarnih določb. — Iz Nove Pešte poročajo, da je nevarnost kolere tam precej zmanjšljiva. Vse osebe tamošnje kužne bolnišnice je zbolelo in je že umrl vratar Aleksander Kelecsenyi, med tem, ko je njegova žena tudi že zbolela za kolero. Do večerj je bila zdrava vsaj še ena strežnica, večerj so morali pa tudi že njo izolirati, ker so se pri njej pokazali znaki kolere. V bolnišnici je strašen nered. Večerj zjutraj so morali poklicati desinfekcijski oddelke, da je prišel desinficirati prostore. Mestna uprava je zahtevala od nunskega reda »Ljubezene pet strežnic, ker drugega oseba ne more dobiti. V torek popoldne je zbolel v Budimpešti v vrtu narodnega muzeja neki sprehajalec. Vse osebe, ki so bile takrat v tem vrtu so takoj desinficirali. Tudi v vozu električne cestne železnice v Budimpešti se je primeril sumljiv slučaj in so tudi tu vse ljudi desinficirali. Oba bolnika pa so oddali v kužno bolnišnico. V torek je zbolela v Novi Pešti tudi še neka tovarniška delavka za kolero. Umrl pa je tam v kužni bolnišnici tudi še kurjač in je zbolela njegova žena. — V Skoplju je zbolelo v torek 10 oseb za kolero in umrlo 6 oseb. Tudi v Mitrovici bolezen močno napreduje. Ljudje se stavijo v bran sanitarnim odredbam in pogosto tudi zamoče obolenja. Turško vojno ministrstvo razglasa glede slučajev kolere med vojnštvom ki je v karanteni v Selviburnu pri Beikosu, da so se pripetili med vojak, ki so se vrnili iz Albanije med transportom in v karantenski štaciji 203 slučajji kolere, od katerih je imelo 96 slučajev smrtni izid. Iz Soluna poročajo, da dolži turško časopis vojne ministra, da je on kriv razširjenja kolere, ker ni odredil niti najenostavnejših varnostnih odredb za omejitev nevarnosti. Vojni minister je na te obdolžitve odgovoril s tem, da je zapovedal strogo preiskavo proti onim častnikom, ki jih zadene kaka krivda. Častniki pridejo pred vojno sodišče. V Solunu so konstatirali v zadnjih 4 dneh 68 slučajev kolere, od katerih je imelo 63 slučajev smrtni izid. Mnogo prebivalcev beži iz mesta, mohamedanci pa jih prisilijo skoro vse, da se vrnejo. Kdor bi se ustavljal, tega kamenjajo. V sled kolere je nastala v

Novem Pazaru med prebivalstvom velika panika. Prebivalci mest beže trumoma v majhne vasi. Na dan umre za kolero kakih 80 ljudi in so v nekaterih krajih izumrle cele rodbine. Po oficijalnih poročilih se je pripetilo med vojaki, ki so nastanjene v bližini Kosa in na 2 ladjah, ki sta v karanteni, 12 slučajev kolere in sta umrli 2 osebi. — Iz Bukarešte javljajo, da je zbolel v pristanišču Oltenica kapitan nekega iz Braile prihajajočega parnika. V Izlaznu, kjer so zbolele predvčerajšnjem 3 osebe, sta umrli dve osebi.

* Monna Lisa. Od vseh sledov, ki jih sedaj zasleduje pariška policija, je najresnejši oni iz Cayenna pobeglega zločinca Rivesa. Rives je prišel pred nekaj meseci v Pariz in je našel zavetje pri več ljudeh, med njimi tudi pri nekem uradniku. Popoldan je hodil Rives vedno v Luvru, kjer se je izdajal, ker je znal dobro angleško in nemško, za vodnika. Rives je tudi sploh zelo omikan in v umetniških vprašanjih izvežban človek. Svojim prijateljem je očito priznal, da je prej, predno je prišel k njim stanovat, pogosto prenočeval v Luvru, češ da je zelo lahko priti ponoči v Luvru in se tam skriti. Meseca maja t. l. je Rives naenkrat začel nastopati zelo elegantno in je imel tudi mnogo denarja. Kdor se je za to zanimal, — vsakemu je pravilo, da mora v New York, kjer ga čaka naloga, ki ga utegne za vselej rešiti materialnih skrbí. Od tedaj je Rives izginil. Samo to vedo o njem, da ga je poznal neki pariški trgovec s starinami, čegar ime je prišlo med svet tudi pri cerkvenem ropu v Anvergenu. Preiskovalni sodnik je mnenja, da je Rives izvršil tatvino »Monne Lise« po naročilu nekega bogatega Amerikana. Kakor poročajo sedaj iz Pariza, manjka v narodnih muzejih nič manj kakor 323 slik in sicer 138 iz francoske, 103 iz italijanske, 6 iz španske in 20 iz holandske šole. Vse te slike so delg velikih mojstrov. Poročevalci pa pristavljajo, da niso vse te slike so dela velikih mojstrov. Po podstrešjih muzejih ali pa so si jih »izposodili« uradniki v ministrstvih in poslanstvih, da z njimi okrase svoja stanovanja.

* Požari. V Sangerbergu pri Marijinih varih na Češkem je izbruhnil večerj velik požar, ki je uničil 40 hiš. Nad sto rodbin je brez strehe. Mesto samo ima 291 hiš in 1947 prebivalcev. Škoda je samo do polovice krita z zavarovalnino. — Iz Komorn poročajo, da je v kraju Guta požar uničil 25 hiš in gospodarskih poslopj ter vse prideleke. Pred par dnevi je tam zgorelo 17 hiš. — Mesto Paks na Ogrskem je v plamenu. — Požar lesnih skladišč v Antwerpnu, o katerem smo večerj poročali, se je posrečilo omejiti. 7 oseb je bilo ranjenih, zgorelo je 9 hiš.

* Draginja. V večini severnih departementov na Francoskem je bil večerjšnji dan miren. V Lorientu pa je bil shod, katerega se je udeležilo 5000 oseb: prišlo je do pouličnih kravalov in je moralo posredovati vojaštvo. Na obeh straneh je bilo več ranjenih. Tudi pred delavsko borzo v Saint Etienne je prišlo do divjih nastopov. Delavci so predrli kordon dragoncev in je bila konjenica končno prisiljena izvršiti pravo atako, da je izpraznila ceste.

* Etna. Lava iz Etne je uničila velike gozdove pinj na vznožju Etne in velik del vinogradov ter pretrgala tudi okrog gersko železnico. Lava je pretekla že 10 km. Iz mnogo krajev so prebivalci pobegnili. Ravatelj observatorija na Etni sporoča, da se je napravilo med kratom, ki se je bil napravil leta 1879 in med vrhom Monte roso 54 razpok, 20 jih je na vzhodni strani, 3 so v središču. Lava prihaja iz dveh nižje ležečih razpok. Iz osrednjega kratra se vali gost dim in bljuvata krater velikanske množine pepela, ki se usipa na Catanijo. Do sedaj je mogoče konstatirati, da prihaja pepel in lava iz 25 razpok. Izbruhe spremlja podzemeljsko bobnenje. Od torka popoldan sem se zlava lava še v drugem mogočnem toku proti kraju San Felice.

* Grozen umor. Iz Londona poročajo: Neki pohabljenec z imenom John Vaughan v vasi Cukoo je razstrelil posteljo, na kateri sta spala njegova žena in njegov sin. Vaughan samega so zadeli kosei razstreljene postelje in so ga našli par ur pozneje s razdrobljeno čeljustjo na nekem skednju. Kmalu nato je umrl. Med tem je zgorela hiša in oba mrtveca, ki sta bila grozovito razmesarjena. Vzrok temu grozovitemu činu je bila ljubosumnost pohabljenca na nekega znanca, ki je bil nekoliko preveč prijazen z njegovo ženo.

* Kazen osmih milijonov kron. Kakor poročajo poljski listi, je izdal neki bivši uradnik tvrdke Singer & Co. proti objavljeni nagradi 80.000 rubljev, da imenovana tvrdka oškoduje državo za kolovno pristojbino pri prejetanju arve v znesku 10—20 rubljev za stroje, ki jih prodaja na obroke. To manipulacijo izvršuje ba-

je na ta način, da aro, ki jo je plačala stranka, kvitira v knjižici s petimi znakami po 2 rublja, ki imajo razne datume, čeprav sprejme aro na en dan. Odjemalci to lahko dokažejo. Tudi knjigovodstvo je po tem urejeno. Izguba države znaša v poslednjih desetih letih baje najmanj 800.000 rubljev, vsled česar bi država lahko zahtevala po veljavnih predpisih desetkratno kazni.

* Misteriozna ljubavna drama. Pred par dnevi se je pred belgrasko trdnjavo zgodil zelo dramatičen slučaj. Carinski stražniki, ki stražijo na trdnjaskem zidovju ob Donavi, so zagledali, kako plove od železniškega mostu, ki veže Zemun s Belgradom, čoln, v katerem sedi par oseb. Ko se je čoln približal, so stražniki opazili, da ljudje v čolnu ne veslajo, vsled česar so mislili, da so tihotapei. — Stražniki so torej začeli klicati, toda iz čolna se ni nihče oglasil in čoln je plul dalje, ne da bi se ustavil. Nato so stražniki oddali par strelav proti osebam v čolnu, ki so jih smatrali za špijone ali pa za tihotape. Toda čoln je plul navzlic temu naprej. Stražniki so začeli nato zasledovati ta sumljivi čoln, katerega so kmalu dohite. V svoje veliko začudenje so pa našli v čolnu dva mrtveca, nekega mladega moža in pa neko mlado deklico, ki sta imela več ran. Stražniki so za deva takoj naznanili in zdravniki so konstatirali, da se je mladi par ustrelil z revolverjem. Stražniki so torej streljali na mrtvece.

* Ali more vihar prevrniti vlak. Pred nekaj tedni je ustavil hud vihar v Ameriki osebni vlak in ga zadržal na ravnini celo uro na enem mestu. Pri razgovorjanju o tem slučaju je postavil nekdo vprašanje, če li more prevrniti vihar vlak. Dokazali so z raznimi slučajji, da vihar vlak ustavi, če se upre veter naravnost v lokomotivo v nasprotni smeri vožnje. Če pa pritise veter vlak od strani, mu znatno zmanjša hitrost, ali ga pa tudi prevrne pri zadostnem pritisku. Vendar se to redko kedaj zgodi. Leta 1868. je prevrnil vihar tovorni vlak francoske južne železnice. To se je zgodilo med postajama Leucate in Fitou. Veter je pritiskal na vozove s silo, ki odgovarja pritisku 150 kg na kvadratni meter. Na tiru je obstal samo en tovorni voz, ki je bil izredno velik in težko obložen. Ta voz bi bil vihar prevrgel šele če bi pritiskal z močjo 254 kg na kvadratni meter. V novejšem času se je zgodil podoben slučaj na Angleškem blizu postaje Ulverstone. Vihar je polomil brzojavne drogeve in vse signalne naprave ob progi. Na viaduktu blizu Ulverstone je odpovedala zračna zavora. Strojovodja je vlak ustavil, da bi popravil zavoro. V tem trenutku pa je pritiskal vihar s tako silo, da je padel cel vlak na sosedni tir. Če bi bil vozil vlak po krajnem tiru viadukta, bi ga bil vrgel vihar v globok prepad. Vlak je imel 10 osebnih voz v katerih je bilo 34 potnikov. Poškodoval se ni nihče. Hitrost vetra so cenili navzoči na 160 do 190 km na uro, pritisk pa 160 do 200 kg na kvadratni meter. Tudi pri nas se mora vpoštevati nasprotni veter in tudi veter v smeri vožnje pri hitrosti vlakov, vendar takih viharjev nimamo, da bi bili toliko nevarni, da bi prevrnili vlak. Kako vpliva močan veter na hitrost vlakov bi vedeli veliko povedati pri nas posebno železničarji, ki vozijo po južni progi iz Trsta v Nabrežino, ali po loku pri Bivio naravnost proti Gorici ali obratno, kajti ravno tam se upre burja najmočnejše v vlak.

* Samomor zaradi poljubov. Pred kratkim so prinesli v bolnišnico v St. Louisu nekega Filipa Nicholsona, ki si je prerezal žile na roki. Zdravniki so ga rešili smrti. In tako je tudi lahko povedal vzroke samomora. Mož je izjavil, da ga je gnala v smrt prevelika ljubezen njegove žene in njena nenasitnost v poljubovanju. Sam jo baje zelo ljubi in zahteva to tudi od nje. Toda po njegovem mnenju mora imeti zakonska ljubezen tudi svoje meje. Njegova žena je bila preveč ljubezniva. Hotela mu je neprenehoma sedeti na kolenu ter ga poljubovati. Tega bi se vsakdo naveličal. Ni mu dala niti trenutka miru, ni mogel vzeti časa pisa v roke, ni mogel kaditi in ne pisati. Žena mu je vzela vse iz roke in nadomestila to s poljubi. To se mu je pa tako zastudilo, da je sklenil umreti.

* Strah pred taščo. Strah pred hudimi taščami, ki ga opazujemo tudi pri nas, in ki tvori poleg tega tudi predmet nebroj dobrim in slabim burkam in dovtipom, je posebno vkorenjen pri Indijancih. Tam meji ta strah pri mnogih narodih že na sovrastvo in najskrajnejše preziranje. Navaji, rod Apahov v Novi Mehiki, se izogibajo na vse mogoče načine materam svojih žena. To se zgodi večkrat tudi pri nas. Toda tam gre do dalje. Če se spozabi kak nesrečen, da celo govori s svojo taščo, žaluje radi tega cela rodovina več tednov. S tem se je zameril namreč zet Veli-

kemu duhu. Za pokoro se mora tak grešnik po več dni strogo postiti. — Večkrat zbeži sicer močan in predren vojak v najtemnejši kot svoje celice, če ugleda od daleč svojo taščo. Ta strah opažajo skoro pri vseh prvotnih narodih Severne Amerike. Seminoli na otoku Florida tašče niti ne pogledajo. Če sreča zet taščo, obrne ta se vsak v drugo stran, kajti tudi tašča, ki se zaveda svojega razmerja napram zetu, ga noče spravljati v skušnjavo in se raje obrne od njega. Če ima zet tašči kaj povedati, ali narobe, ne zgovorita se nikdar sama, marveč rabita dosledno posredovalca. Pri Indijancih Tinnah mora zet pozabiti celo taščino ime. Gorje mu, če ga izreče vpricho navzočih sorodnikov ali tovarišev. Če se pa le spozabi in li imenuje, vrže se takoj v prah in mirno tarna in prosi Velikega duha za odpustitve. Če bi tega ne storil, naprville bi se mu po celem telesu, posebno pa po obrazu in rokah grde srage, otekline in garje. Da ima tašča hud pogled in da naprville človeka, posebno pa zeta ali mlado ženo vročno, tega ne verujejo samo Indijanci, marveč tudi nebroj drugih narodov. Take tašče z vročnimi pogledi se dobe baje tudi v Evropi. Pri Indijancih Tatu velja še sedaj pravilo, da zet in mlada žena ne smeta nikdar pogledati pogubonosni tašči v obraz, marveč se morata gibati vedno v primerni oddaljenosti od nje. Sicer danes niso tašče več tako nevarne, kot takrat, vendar pa je ostal strah pred hudimi taščami, ki je ponajvečkrat opravičen, še do danes, in sicer ne v tem smislu in obsegu, podedovan že od najstarejših rodov naših pradedov. Podobne razmere med zetom in taščo ne opažajo namreč samo med Indijanci, marveč so jih zasledili tudi pri vseh ostalih prvotnih narodih.

Shod državnih uradnikov.

Združene organizacije ljubljanskih državnih uradnikov in učiteljev sklicujejo manifestacijski shod na nedeljo 17. septembra. Po vsej širni Avstriji stopa državno uradništvo s svojim klicem pred javnost in vlado, da vlada izpolni že enkrat svoje dolžnosti napram tistim stanovom, ki nimajo nobene samoobrambene sile proti svojemu gospodarju. Rešitev uradniških opravičenih zahtev se ne da več zavlačevati, postala je najnujnejša državna potreba. Uradniki vseh kategorij! Pripravite se ta za shod, udeležite se ga se vsi! Le močten, solidaren nastop more nam prinesiti pomoč! Uradniki z dežele! Pridružite se nastopu ljubljanskih tovarišev! Naše zahteve so obenem Vaše in pomoči zahtevamo za Vas, kakor zase!

Jugoslovanski zdravniški kongres v Belgradu

se vrši v že določenem času. Vesti, da se je ta kongres odgodil, niso resnične.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kandidatura Weidenhoferja odklonjena.

Gradee, 14. septembra. Kandidatura nemškega nacionalca Weidenhoferja, ki je hotel kandidirati v Gradeu za II. Wastianov mandat, velja za odklonjeno. Iz Gradea so mu sporočili, da hoče kandidirati za ta mandat graški občinski svetnik dr. Gargitter.

Novi vojni minister.

Dunaj, 14. septembra. Imenovanje novega skupnega vojnega ministra bo imelo za posledico tudi druge osebnosti izpremembe v vojnem ministertvu. Odstopil bo namreč I. sekcijski šef fem. Krobotin, v prezidijalni biro pa vstopi poveljnik 27. pešpolka v Ljubljani polkovnik Adolf Bog.

Budimpešta, 14. septembra. Opozicijsalni listi zahtevajo od ogrske vlade, da zaradi odstopa skupnega vojnega ministra in vsled tega izpremenjenega položaja, odtegne brambno predlogo iz parlamenta.

Češko - nemška sprava in češki deželni zbor.

Dunaj, 14. septembra. Češki cesarjev namestnik knez Thun je prišel danes opoldan iz Prage na Dunaj in je imel takoj daljše posvetovanje z ministrskim predsednikom Gautschem, v kateri mu je poročal, da je upati na podlagi njegovih konferenc s češkimi in nemškimi politikmi na miren potek deželnozborskega zasedanja, ki bo 20. t. m. Češki deželni zbor bo zasedal tri dni in bo izvolil nacionalno-politično komisijo in šolsko komisijo. Knez Thun je odgovoril z ministrskim predsednikom tudi predloge, ki jih bo vlada izročila nacionalno-politični komisiji v razpravo. Knez Thun se vrne še danes v Prago,

Praga, 14. septembra. Češka mesta sprejemajo te dni resolucije, v katerih pozdravljajo odkrito in pošteno spravo med obema narodnostima na Češkem na podlagi absolutne ravnopravnosti obeh narodov ter zahtevajo v svojih resolucijah, da Nemci pripuste češkim minoritetam svoboden razvoj.

Angleški gosti na Dunaju.

Dunaj, 14. septembra. Včeraj so imeli angleški gosti na Dunaju v rotozvu slavnostni banket, katerega so se udeležili poleg župana in angleškega poslanika še ministri Stürgh, Zaleski, Hochenburger, Meyer in Wickenburg. Župan je nazdravil gostom z željo, da bodijo medsebojni odnosaji med obema državama tudi nadalje neizpremenjeno prijateljski. Zahvalil se mu je lordmajor. K banketu, katerega se je udeležilo 56 oseb, so se pripeljali angleški gostje v svojih slikovitih historičnih nošah. Nazdravil je pri banketu župan angleškemu kralju in avstrijskemu cesarju.

Zaradi draginje.

Dunaj, 14. septembra. V Mödlingu so vzprizorili socialni demokrati demonstracije proti draginji. Demonstranti so prišli pred stanovanje nemško - nacionalnega poslanca Schürffsa, od koder pa jih je pregnala policija. Nato so šli pred hišo župana Tamutšina, kjer so s kameni pobili skoro vse šipe. Končno je policija demonstrante razgnala. Županova žena je vsled strahu zbolela.

Državne železnice in Južna železnica.

Dunaj, 14. septembra. V podružnih krogih se zatrjuje, da se bodo gribanju državnoželezniških uradnikov pridružili tudi uradniki Južne železnice, ki so se izjavili z državnoželezniškimi uradniki solidarne. Če bi tedaj državne železnice ne izpolnile zahtev svojih uradnikov, bodo podpisali južnoželezniški uradniki na enak način težnje svojih kolegov na državni železnici.

Podraženje piva.

Praga, 14. septembra. Centralna zveza avstrijskih pivovarjev je sklenila zvišati cene pri hl piva za 2 K 40 v, katro zvišanje stopi v veljavo že 20. t. m. Plizenjske pivovarne zvišajo ceno pri hl za 3 K navzlic temu, da so še večerj zatrjevale gostilničarjem, da zvišanje ni definitivno določeno.

Hmelj.

Norimberk, 14. septembra. 600, 400, počasneje, kupovanje zelo trdno 300/75.

Obstrukcija v ogrskem parlamentu.

Budimpešta, 14. septembra. V budimpeštanskih demokratičnih krogih se govori o novem posredovalnem predlogu med vladno večino in opozicijo. Demokrati zahtevajo, da vlada takoj predloži parlamentu volilno reformo in da šele potem, če bi obstrukcija ponehala, nastopa proti nji z vso strogostjo. Ministrski predsednik pa je izjavil, da bo obstrukcija strli tudi brez posredovanja.

Nobene krize v turškem kabinetu.

Carigrad, 14. septembra. Vojni minister se je izrazil, da je zadovoljen, da se črta iz rednega vojnega proračuna postavka enega milijona funtov, vsled česar iz budgetnega vprašanja ne bo nastala kriza v turškem ministertvu.

Francosko - nemški spor.

Pariz, 14. septembra. Snoči je bil odposlan francoski odgovor na nemške zahteve v Berlin, kjer jih francoski poslanik izroči jutri nemški vladi.

Etna. — Potresi.

Catanija, 14. septembra. Lava se steka z Etne s hitrostjo 120 m v uri in 500 m na široko ter 15 m visoko. Mnogo vinogradov je tok lave že pokril in uničil. Neprestano pada z neba kamenje.

Florencea, 14. septembra. Včeraj ob pol 12. ponoči so čutili po vsej Zgornji Italiji precej močne potresne sunki. Zlasti močni so bili sunki v Florenci in Sieni. Škode ni napravil potres nobene.

Kolera.

Trst, 14. septembra. Bakteriološka preiskava na parniku »Brünn« zbolelega Straniera je dognala, da ne gre za kolero.

Solun, 14. septembra. V zadnjih 24 urah se je zgodilo med civilnim prebivalstvom 5 novih slučajev kolere med vojaki pa 6 slučajev. V Bitolju so napadli prebivalci sanitetnega nadzornika. Vali se je uklonil zahtevam ljudstva in je dopustil umivanje mrlivcev ter njih pogreb pod duhovniško asistenco. Tudi je dal zopet odpreti zaprte vodnjake in dovolil prodajo svežega sadja.

Zopet generalna stavka železničarjev na Angleškem.

London, 14. septembra. Zveza angleških železničarjev je razglasila, da železniške uprave niso popolnoma ugodile zahtevam železničarjev kakor so to objavile. Za slučaj, da tega ne store v najkrajšem času, groze s ponovno generalno stavko.

Gospodarstvo.

O bistvu alkoholnega vrenja (kipe-
nja) in o uporabi čistih drož pri pri-
delovanju vina.

Spisal ravnatelj kmetijsko - kemij-
skega preskuševališča za Kranjsko
ing. chem. J. Turk.

Uvod.

Znano bi utegnili biti že sploš-
no, da sedanji položaj vinarstva ni
ravno preugoden. Ako je letina do-
bra in vinski pridelek obilen, potem
vino navadno nima cene in se ga že
zaraditega ne izplačuje pridelovati.
Če pa je vinaka letina slaba, potem
je premalo vina, da bi se dalo izku-
piti kaj prida iz njega. V obeh slu-
čajih je torej gmotni uspeh vinarstva
eni in isti in se z velikim trudom in
delom, ki ju zahteva trtoreja, niti
primerjati ne da. Prezreti pa se ne
sme tudi težavnega boja, ki ga bije
za svoj obstanek vinarstvo z zganjar-
stvom in pivovarstvom in povrh tega
še protialkoholnega gibanja, ki ga
mora zmagovati. Vse to so prav sla-
bi upi vinarstva za bodočnost in to še
zlasti zagledaj, ker na izboljšanje
svojega položaja niti misliti ne sme;
pač pa mora računati vinogradnik z
dejstvom, da se bo z vedno večjim
pomankanjem delavske sile in z na-
raščajočo občo draginjo še izdatno
poslabšal njegov položaj.

Zato pa bi bilo jako nespametno,
ako bi delali na to, da se vinogradni-
štvo razširi in da se povečajo že ob-
stoječi vinogradi. Naša skrb mora
marveč biti, da se bodo v obstoječih
vinogradih, v kolikor se dajo le - ti
ohraniti in dobičkanosno uravnati,
pridelovali boljše od dosedanjih vin-
skih pridelkov, ki so zaradi svoje viš-
je cene v stanu poplačati in povrniti
vinogradnikov trud. V doseg tega
namena pa je potrebno, da se vino-
gradnik temeljito pouči o bistvu al-
koholnega vrenja ter seznanji z moder-
nimi sredstvi, s pomočjo katerih se
da to vrenje pravilno in čisto urav-
nati. Naslednje poljudno pisane vr-
stice naj služijo torej v tem oziru za
razvedbo in naj obenem nekoliko po-
jasnijo to, za umno vinarstvo zelo
važno vprašanje.

Iz zgodovine alkoholnega vrenja.

Izkušnje o pojavih vrenja so
prastare, ker se je že od nekdaj opa-
zovalo, da se vinski, sadni, ali pa ja-
godni mošt, ako je sam sebi repu-
ščen v posodi, prav kmalu in teme-
ljito izpremeni in da postane tako iz
njega opojna pijača. Zato pa so vsi
kulturni narodi poznali najrazličnej-
še opojne pijače. Po različnosti svoj-
jih seg in navad, po načinu življenja
ter primerno kraju in podnebnju so se
ti narodi udajali raznim naslajam in
so častili zdaj eno, zdaj drugo teh
opojnih pijač. Pri nas v Evropi pa je
veljalo vino za najzlahnejšo opojno
pijačo in še danes se posveča vinski
trti, ki ga rodi, največjo pozornost in
skrb.

Kljub temu pa, da so bile opoj-
ne pijače od pamitiveke znane po
vsem kulturnem svetu, je pravilno
pojmovanje tega, kar se pri kipelem
postopku vrši, prodrlo šele v najno-
vejšem času do spoznanja. Pojavili
so se sicer zdaj tu, zdaj tam v raznih
dobah časa učeni možje, ki so izku-
šali pravilno tolmačiti kipelel postop-
pek. Vendar pa se je šele Cagniard-
Latouru, Schwannu in Kützingu po-
srečilo, razumevanje alkoholnega
vretja spraviti na pravi trn. Na pod-
lagi svojih opazovanj, ki so jih na-
pravili istočasno in neodvisno drug
od drugega koncem tridesetih let pre-
tečenega veka, so spoznali ti učeni
možje, da je kipelel postopek proces
vitalnega izvora in da ga torej po-
vzroča živče stvar. To odkritje pa
ni imelo uspeha, ker je med tem usta-
novitelj kmetijske kemije Justus pl.
Liebig sam ugotovil novo teorijo o
kipelem postopku ter ji s svojo mo-
močno avtoriteto pripomogel do veli-
ke veljave. Na podlagi te teorije so
se sicer smatrali droži za vzrok alko-
holnega vrenja, toda z domnevom,
da predstavljajo le neko dušikovo
organsko telo (zakvasec), ki svoj
razkroj prenaša na sladkor ter ga
raztvorja. O drožeh kot živih stvorih
pa v Liebigovi teoriji ni bilo niti go-
vora, kakor da bi med vrenjem in
življenjem drož ne bilo nikakšne ve-
zi. Potreba je bilo torej moža, kakr-
šen je bil veliki francoski raziskova-
lec Louis Pasteur, da se je prišlo na
čisto z dotlej vladajočimi zmešnjavi-
mi v nazorih o kipelem postopku.
Opiraje se na izredno znanje iz kemije,
rastlinske fiziologije in mikrosko-
pije, je ta duševni velikan posvetil z
lučjo svojega bistrega duha v to tem-
no stran naravoslovnega raziskova-
nja. V svojem poročilu, ki ga je leta
1860. predložil pariški akademiji, je
na podlagi točnih opazovanj in na-
tančnih poizkusov doprinesel ne-
ovrgljiv dokaz, da povzročajo vse ki-
pelne postopke nizki organizmi in da
so budilke alkoholnega vrenja droži.
To velikansko odkritje Pasteurjevo
pa je dobilo praktično veljavo šele
potem, ko je Emil Kristijan Hansen
iz Kodanja izvedel okoli 80. leta pre-

tečenega veka svoja važna preiskova-
nja. Temu učenjaku je bilo namreč
dano, osamiti posamezne budilce vren-
ja ter jih preizkusiti na njih posebnosti,
način življenja in delovanja. S
tako dobljenimi in preizkušeniimi št-
storejnimi droži je bila dana pod-
laga za nadaljni razvoj kipelelne obrti,
ki se je vsled tega tako močno raz-
vila, kakor bi se ne bilo poprej nik-
dar pričakovalo. S tem pa je biolo-
gično raziskovanje poseglo tudi v vi-
narstvo in si je je popolnoma osvo-
jilo.

Droži, njih ustroj, način življenja in
delovanja.

Droži, kot budilke vrenja, so sil-
no majhni živi stvori, ki so obdarova-
ni z vsemi lastnostmi živih bitij in se
torej rede in množe. Po svojem zna-
čaju so droži nizko - organizovane
rastlinice, ki jih je prištevati k prav-
nim glivam in ker prebivajo pred-
vsem in poglavito v sladkih tekoči-
nah in sokovih, se imenujejo **sladkor-
ne glivice (Saccharomycetes).**

Ustroj drož je prav enostaven.
Njih telo obstoja namreč iz ene same
okrogle, podolgate, oziroma meho-
vite, večinoma pa jajaste stanice, ki
jo imenujemo **kvasno stanico.** Ta
stanica je izredno majhna, saj meri
v premeru le $\frac{5}{1000}$ do $\frac{1}{100}$ milime-
tra. Prav kakor kurje jajce lupina,
tako obdaja kvasno stanico popustna
in prožna stanična kožica ali mem-
brana. Vsebinsko stanica tvori zdaj
bolj, zdaj manj prožna in sluzna-
sta protoplazma imenovana tvarina.
Protoplazma sestoji po vsej verjet-
nosti iz neke beljakovine slične snovi,
v kateri se opazuje skoraj vedno
male, ostro obrobljene votlinice. Te
votlinice ali vaknoli so izpolnjeni s
staničnim sokom, v katerem so raz-
topljeni rudninske soli in neorgani-
ske snovi, ki služijo za hranjenje, raz-
množevanje in za ostalo življenjsko
delovanje kvasnih stanic, ker po-
vzroča in vzdržuje vse življenjske
pojave drož.

Prav tako enostavno, kakor njih
ustroj, je tudi način razmnožitve
(razploditve) drož. Ta postopek se da
prav lepo opazovati, ako se spravi
kvasna stanica v kapljico kipelelne
tekočine in se jo potem opazuje pod
drobnogledom pri približno 500krat-
ni povečavi. Prav kmalu je videti iz-
premembe na kvasni stanici. Te iz-
premembe obstojajo v tem, da dobi
kvasna stanica na enem ali večih
mestih, večinoma pa na izbočenem
kraju trebušast izrastek. Ta izrastek
postaja čedalje večji, dokler ne dose-
že obliko in velikost matične stanice
ali matice. Na onem mestu, kjer se
je prikazal izrastek, se stanica sku-
paj zategne tako, da na novo nastala
mlada stanica ali mladica le še prav
rahlo visi na matičnem telesu. Po-
treba je zdaj le neznatnega sunka, da
se od matice loči mladica, ki se po-
tem kot samostojni tvor dalje raz-
vija in na čisto podoben način hrani
in množi. **Ta postopek imenujemo
razmnožitev ali klitje kvasnih stanic.**
Ako sunki po klitju drož izostanejo,
potem stvarjajo mladice z maticami
najrazličnejše klitne zvezi ali nase-
lišča.

(Dalje prihodnjak.)

„Domovina“

posreduje pri oddaji primernih stan-
ovanj za dijake. Zato prosimo vse
one stranke, ki imajo oddati dijaška
stanovanja, da javijo to čim preje
odboru društva; ravnotako se lahko
obračajo starši dijakov do društva,
ki bode njihovim željam radevolje
ustreglo. — Pojasnila daje gosp.
prof. Anton Jug, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 3 I.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Umrlj so v Ljubljani:

Dne 12. septembra: Jernej Ma-
tevež, posestnik, 80 let, Opekarska
cesta 47.

Dne 13. septembra: Terezija Vo-
cásek, vdova gledališkega gardar-
barja, 79 let, Marije Terezije cesta
št. 11.

Dne 14. septembra: Evgenij
Tanko, sin kaznilničnega paznika,
3 mesece, Bohoričeva ulica 10.

Od leta 1868 naprej se Bergerjeva
kotrana mila v Avstro-Ogrski in po vseh
kulturnih državah rabijo za umi-
vanje in kopeli proti izpuščajem
na koži in nečistostim kože.
Vsaka etiketa mora imeti znano
varstveno znamko in podpis
tvojniške firme G. Hell & Comp., ker sicer
mila niso pristna, že 40 let v prometu uvedena.

Mnenje gospoda dr. Rudolfa Eisen-
mengerja

Szászváros.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Sporočam Vam, da rad pripisu-
jem Vaše Serravallovo kina - vino z
železom pri malokrvnosti — toliko
primarni kakor sekundarni — kjer
manjka tek in bolniki ga radi jemlje-
jo. Krvno stanje, kakor tudi tek se v
vsakem slučaju boljšata.

Szászváros, 7. maja 1909.

Dr. R. Eisenmenger.

Kajenje ceneje. Ker ne moremo
posamezno odgovarjati na vsa pri-
znanja pisma, ki smo jih dobili odkar
so se podražile narejene cigarete,
prosimo vse številne kadilce, ki so od
1. julija naprej prešli na papir in
stročnice Abadie, naj tem potom
sprejmejo najtoplejšo zahvalo za njih
prijazno dobrohotnost in naj še v bo-
doče naklanjajo svoje zanimanje na-
šim znamkam. Vsekdar se bomo tru-
dili, da z izborno kakovostjo svojih
papirjev opravičimo v nas stavljeno
zaupanje. — Société a responsabili-
té limitée. Société papirja Abadie.

**Priznana močna, lahko tekoča
solidna in neprekosljiva so
KINTA kolesa.**
Najboljše jantvo. Umstveni ceniki brezplačno.
K. Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Special. trgovina s kolesnim posam. deli.
Izposojevanje koles.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske borze 14. septembra '911.

Založbeni papirji.	Dolarji	Blagovni
4% majeva renta	92—	92-20
4-2% srebrna renta	95-60	96-80
4% avstr. krona renta	92—	92-20
4% ogr.	90-85	91-05
4% kranjsko deželno posojilo	94-10	95-10
4% k. o. čelške dež. banke	93-65	94-65

Srečke.	421—	433—
Srečke iz l. 1860 1/2	606—	618—
„ 1864	305—	317—
„ 1868	294—	300—
zemeljske I. izdaje	277-75	283-75
„ II.	248-50	254-50
ograde hipotekne	503—	515—
dun. komunalne	502—	514—
avstr. kreditne	82-75	88-75
ljubljanke	69—	75—
avstr. rdeč. križa	46-25	52-25
ogr.	35-60	39-60
bazilika	248-45	251-45
turške		

Valute.	11-37	11-41
Cekini	117-77	117-97
Marke	95-70	95-87
Franki	94-70	94-90
Lire	254-75	255-75
Rubliji		

Valute.	11-37	11-41
Ljubljanske kreditne banke	470—	474—
Avstr. kreditne banke	648—	649—
Dunajske banke družbe	547—	548—
Južne železnice	117-90	118-90
Državne železnice	738-40	739-40
Alpine-Monten	827—	828—
Češke sladkorne družbe	334—	335-50
Zivnostenske banke	280-75	281-75

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 14. septembra 1911.

Pšenica za oktober 1911.	za 50 kg	11-70
Rž za oktober 1911	za 50 kg	10-18
Rž za april 1912.	za 50 kg	11-96
Koruza za maj 1912	za 50 kg	8-28
Oves za oktober 1911	za 50 kg	9-23

Meteorološko poročilo.

Vidina nad morjem 300-2. Srednji tlačni tlak 30-76 mm

septem.	čas opazo- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura v C	Vetrovi	Nebo
13.	2. pop.	740-4	25-6	sl. jizah.	brezoblč.
„	9. zv.	740-2	18-0	sl. szah.	„
14.	7. zj.	739-2	11-7	sr. svzh.	„

Srednja večerajnja temperatura 17-4°, norm. 15-2°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Zahvala.

Vsem, ki so nam izkazali ustmeno
ali pisмено sočutje ob smrti na-
šega ljubljanskega soproga, oziroma
sina, brata, svaka, gospoda

Frana Podboja

6. kr. poštnege asistenta

izrekamo svojo najiskrejšo zahvalo.
Zlasti se zahvaljujemo prelag.
gospodu pošt. nadoskrbniku Štru-
klju, gg. kolegom za častno sprem-
stvo gg. pevcem, deputaciji Ljublj.
Sokola in sploh vsem, ki so pre-
dragega rajnika spremlili k zadnjemu
počitku tako v Ljubljani kakor tudi
v Ribnici! 3144
Bog povrni!

Ljubljana-Ribnica 13. sept. 1911.

Zalujoča rodbina Podbojeva.

Državno izkušana učiteljica godbe podučuje igranje na gosli

po ševčíkovi metodi.

Ponudbe na uprav. »Slovenskega
Naroda« pod šifro »Učiteljica godbe.«
3131

Službo išče

26 let star samski možki kot **gozdni
manipulant ali Platzmeister** ali pa
kot **poslovedja** pri kaki lesni trgo-
vini, ker je popolnoma več te stroke.
Vprašanja do 1. oktobra na
uprav. »Slov. Naroda« 3138

DR. E. ŠLAJMER ne ordinira

od 15. do 23. septembra.

Jecljanje

odstrani v vseh slučajih **Edvard Ledel**

specialist za motenje izgovora — Dunaj III., Strohg. 18.

17. in 18. t. m. od 9.—12. in od 3.—6. se bodo

v Ljubljani, v hotelu Union sprejemali v zdravljenje jecljajoči

in tudi osebe s drugačnimi pomotami izgovora.

Ob pričetku šolskega leta priporočam svojo

trgovino

papirja, zvezkov, pisalnih, ri-
salnih in vseh drugih šolskih
potrebščin.

A. Škulj

Ljubljana,
Poljanska cesta 12.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

Narodni knjigarni

v Prešernovi ulici št. 7.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
94

„SLAVIJA“

.. - .. vzajemno zavarovalna banka v Pragi. .. - ..
Rezervni fond K 53.758.265-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.300.063-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa posojila daje
cigar pisarne so v
Generalno zastopstvo v Ljubljani
lastne bančne hiše v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uziva najboljši sloves, koder postuje.

Dovoljuje iz čiste dobička izdatno
podporo v narodne in občnkoristne
namene.

2-3 dijaki Stanovanje

se sprejmejo s popolno oskrbo na stanovanje
v Kolizeju št. 65, I. nadstropje
(Marije Terezije cesta 11.) 3119

V Gorici se sprejme 1 ali 2

dijaka

na hrano in stanovanje pri boljši
slov. družini 3071
Kje, pove upravn. „Slov. Naroda“.

dijakov

s 3 sobami, v sredini mesta se po
nizki ceni 3107
tako ali z novembrom odda.
Natančneje v trgovini Krištof-Bušar

Sprejme se par 3109

na dobro hrano in stanovanje.

Strogo nadzorstvo. — Naslov pove
upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Zahvala.

Moj pokojni soprog Karel Poženel, kovač in krmar v
Dvoru pri Žužemberku je bil pri banki „Slaviji“ s polico št.
165102 za K 2000— zavarovan za slučaj doživlja in smrti
šele od 15. decembra 1909. Banka „Slavija“ pa mi je po
njegovi smrti brez zadržkov kulantno izplačala ves zavare-
vani kapital K 2000— nemudoma, ko so ji bile predložene
potrebne listine.

Za hitro in točno izplačilo se

banki „Slaviji“

javno zahvaljujem ter vsakomur najtopleje priporočam za
vsakršna zavarovanja le to slovensko zavarovalnico.

Dvor pri Žužemberku, 10. septembra 1911.

3134

Jožefa Poženel.

Št. 26815.

3122

RAZGLAS.

V smislu § 6 zakona z dne 23. maja 1873 [št. 121 drž. zak.] se daje
na znanje, da bo razgrnjen

prvotni imenik porotnikov za leto 1912

od srede dne 13. do incl. srede dne 20. septembra t. l. v mestnem zglasuvalnem uradu
ob uradnih urah na vpogled, kjer se lahko naznanjajo morebitni ugovori
proti njega sestavi.

Porotniške obveznosti so po §. 4 omenjenega zakona oproščeni:

- 1.) Tisti, ki so že prestopili 60. svoje dobe za vedno;
- 2.) udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
- 3.) osebe, ki niso v dejanski službi pa so podvržene vojni dolžnosti, za čas, ko so poklicane k vojaški službi;
- 4.) osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik za nje potrdi, da jih ni mogoče utrpjeti za sledeče leto;
- 5.) vsak, kdor je prejetemu pozivu v enem porotniškem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. avgusta 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:
Laschan I. r.

Anton Šarc, Ljubljana

Izdelovanje perila, pralnica in svetilniškalnica
z električnim obratom priporoča zelo dobro in so-
:: lidno izdelano perilo po nizkih cenah. ::

Opreme za neveste.

Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon
in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje
rjuhe, brisalke, prti, prtiči, nogavice, maje.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe. Kdor trpi na protinu, revma-
tizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta
:: poskušnja vsakega zadovoljila. ::

VZORCI NA RAZPOLAGO.

Donašalec

(Zatrženo) in eventualno 3081
zajutrkovalni marker
se sprejme v večji kavarni v Ljubljani.
Kje, pove uprava „Slov. Naroda“.

Fotografični atelje

v Trstu se preda, ker se dele
opusti radi bolezn. Cena 2000 K.
Naslov pove uprav. „Sl. Nar.“

Kontoristinja

vešča slovenskega in nemškega je-
zika, samostojna knjigovodkinja ter
dobra korespondentinja, pridna, po-
:: šteta, stara ne pod 25 let, ::
se sprejme v večje podjetje na štajerskem.
Nastop lahko takoj. — Kje, pove
iz prijaznosti uprav. „Slov. Naroda.“
3079

Kdo bi dobavljal krompir na vagone?

Ponudbe z navedbo cene (franko
vagon kolodvor Ljubljana) pod
„W. W. 77“ na upravnistvo
„Slovenskega Naroda.“ 3114

Na prodaj je

zaradi preselitve, dobro upeljana več
:: let obstoječa ::

trgovina z gostilno

in malim posestvom, edina blizu
velikega premogokopa ter dve minuti
oddaljena od železniške postaje Velenje
v Saleški dolini, pod ugodnimi pogoji.
Natančneje pri lastniku: Ivanu Senica
Staravas, Velenje. 3040

Doktor

3130

Evgen Gallatia je odpotoval.

Grofovski

2818

kolegij Waldsee Gorica.

Edini moški zaved z nemško
ljudsko šolo koncesionirane od
c. kr. šolske oblasti.

Sprejmejo se tudi mladeniči, ki obisku-
jejo v mestu srednjo šolo. — Letna
pensija 500 K za ljudsko, 700 K za
srednjošolske učence. — Natančna po-
jasnila daje ravnateljstvo.

V hotelu „Vega“ v Spodnji Šiški se odda

več stanovanj, mesečnih sob, gostilna

in lep prostor za prodajalno
s 1. novembrom t. l.

Več osebno pri lastniku v hotelu
„Vega“ ali v Ljubljani, Metelkova
ulica št. 19. 3105

Krompir

3019

brezhlben, lep ter prebran
kupuje v vsak množini
tvrdka Jv. A. Hartmann naslednik A. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta.

C. kr. notar Hinko Požun

3137 vljudno naznanja, da
je začel redno poslovati
v Gornji Radgoni.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg šte. 2.

Pravica javnosti podeljena z odlokom c. kr. ministrstva za bogoslužje in uk z dne 20. avgusta 1911, št. 28.837.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo še sprejemati
učenci

dne 16. septembra t. l. od 10. do 12. ure dopoldne.

V pripravljani razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let ter so
dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole.

V I. letnik se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napra-
vijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v
I. letnik le učenci, ki so dovršili 4. razred kake srednje šole ali ki so vsaj z
zadostnim uspehom dokončali popolno meščansko šolo.

K vpisu naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter
naj prinesejo seboj krstni list, zadnje šolske izpričevale in K 15 vpisnine
in prispevka k učilom.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1911.

3038

Ravnateljstvo.

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah
v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani,
v Prešernovi ulici šte. 7.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron. 273

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

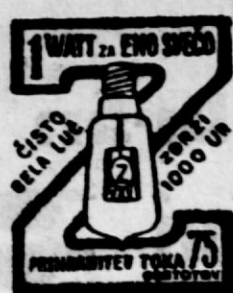
Rezervni fond 610.000 kron.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih
obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst
po dnevnem kurzu.

„Z“ svetiljka

je najmožnejša in najvarnejša vseh električnih svetilk.

2843

Zaloga in prodaja:

Franc Železnik, Ljubljana, Sodna ulica 6/I.

== Najcenejše in najboljše se nakupi ==

vse šolske in pisar. potrebščine

v trgovini papirja

3128

Iv. Bonača v Ljubljani,

Šelenburgova ulica (nasproti glavne pošte).

Solidna postrežba. — Blago najboljše vrste v največji izbiri.

Oglejte si!

veliko zalogo koles z originalno znamko

„Puch 1911“

pri Fr. Čudnu, trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev:

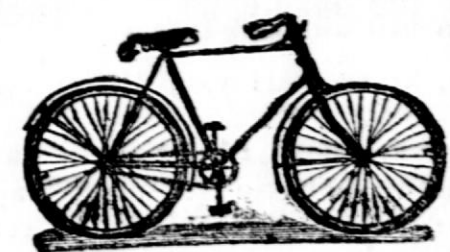
Singer in Ringschiff.

Pomk za vezenje s strojem brezplačno.

918

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Turška

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 5 + 9

priloga

svojo velikansko zalogo zgotovljenih oblek
vse vrste za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v

konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna postrežba, najnižje cene.

Denar po 6%

se šteje v narodne namene. Glavnica se vključuje.

Ponudbe pod šifro „Narodni nameni“
na upravištvu „Slov. Naroda.“ 3067

Gospodične tudi dijakinje

se sprejmejo na hrano in stanovanje.

Klavir, vrt. — Strelška ulica 18.

3113

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4:50

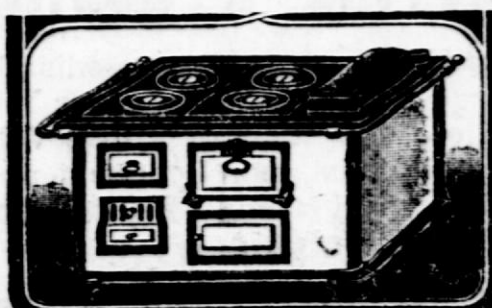
Br. Novakovič, Ljubljana.

Proda se posestvo

v Zagorju ob Savi.

Velika na novo urejena hiša z reno-
mirano gostilno, obsegajočo 10 najem-
ninskih sob, velikim hlevom in pripa-
dajočimi lokali, uporabnimi za 6 sta-
novanj, skoro 11.000 kvadrat metrov
sveta, ki je primeren za stavbišča,
velikim svinjakom, kozolcem itd. Po-
goji jako ugodni. — Pojasnila daje
Josip Rossi v Zagorju ob Savi.

Štedilniki Triumph

Tvornice Triumph, dr. z om. z.
Wels, Ger. Avstr. 1813

Katalogi zastoj in poštne prosto.

Službe išče

44 letni bivši trgovec, zmožen slo-
venskega, hrvaškega, nemškega in
italijanskega jezika, absolutno nekdanje
deželne vino- in sadjarske šole.

Je splošno trgovsko izobražen,
vešč slovenske in nemške korespon-
denca in knjigovodstva. Dobro izurjen
v kletarstvu, sadjarstvu in pogojzdovanju.
Vešč v žitni stroki in v trgovini z
mlevskimi izdelki. Ima veselje do
trgovskega potovanja po Gorenjskem
in Notranjskem, kjer je že potoval.

Sprejme službo oskrbnika, skla-
diščnika, kletarja, trgovskega potnika
ali kaj primernega sploh.

Nastop službe lahko 1. oktobra t. l.

Cenjene ponudbe se prosijo naslo-
viti do 20. t. m. na upravištvu „Slo-
venskega Naroda“ pod geslom:

„Zanesljiva vstrajna moč“.

Prvi slovenski
fotografski atelje

D. ROVŠEK

33 v Ljubljani

Kolodvorska ulica 32 a.

Ustanovljen leta 1890.

Usposobljenostna izkušnja (Intelligen- čni izpit.)

za enoletno prostovoljsko službo v vojski!

Mladenci, ki še pravočasno žele napraviti omenjeni izpit, dobe v to
pri podpisnem zavodu uspešno pripravo. V ta namen se odpre
z 18. septembrom posebni naučni tečaj.

„Prvi zagrebški vojaško pripravljalni zavod“

Zagreb, Kukovičeva ulica šte. 15.

2934

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste šolskih knjig,

vse šolske potrebščine, ter vse šolske zvezke in preparacije
po najnižjih cenah brez konkurence priporoča

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg št. 11—12.

Starši!

Starši!

Ko pridete s svojo deco v Ljubljano,
vpoštevalite

novo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3 (v obližju glavne pošte).

Znano reelna postrežba. — Solidno blago.

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelasta moška ura z veržico od K 4:50 naprej	
Prava srebrna „ „ „ „ „ „ 9:70 „	
14 kar. zlata „ „ „ „ „ „ 44— „	
Nikelasta damska „ z veržico „ „ 8:50 „	
Prava srebrna „ „ „ „ „ „ 9:50 „	
14 kar. zlata „ „ „ „ „ „ 20— „	
Uhani zlato na srebro „ „ „ „ 1:80 „	
14 kar. zlata uhani „ „ „ „ 4:50 „	

Lastna tovarna ur v Slici.

Tovarniška znamka „Iko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 237.

Šolske knjige

za vse šole

v najnovejših predpisanih izdajah ter

vse šolske potrebščine

v najboljši kakovosti priporoča po
zmernih cenah

L. SCHWENTNER

v Ljubljani

3094

Prešernova ulica šte. 3 (poslopje „Mestne hranilnice“).

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.